

revista economică

5 31.1
1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

SEMNICIFICAȚIA PATRIOTICĂ
A ÎNTRERERII SOCIALISTE

bogățiile apelor - un bun național de preț

PISCICULTURA

Județele țării pe traiectoria progresului

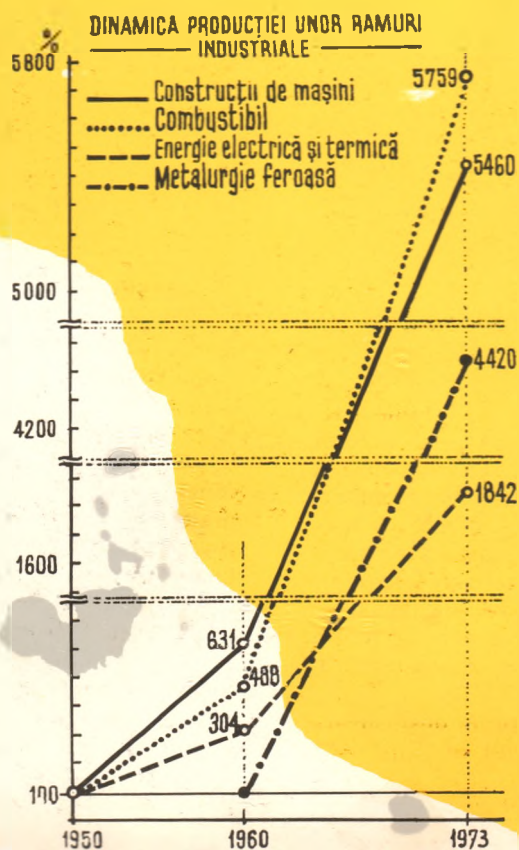
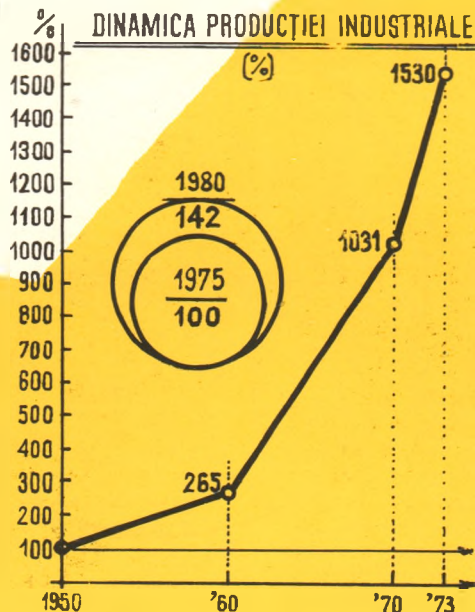
BIHOR

IN CONTEXTUL dezvoltării accelerate a economiei românești, județul Bihor a realizat progrese deosebite, prefaceri structurale și înnoiri care au cuprins atât geografia economică a județului, cât și condițiile de viață ale celor ce muncesc. Înfăptuirea politicii partidului de industrializare socialistă, de dezvoltare a tuturor zonelor țării a contribuit la creșterea potențialului economic al județului, la atragerea în circuitul productiv și valorificarea superioară a resurselor naturale, la o mai completă și eficientă folosire a forței de muncă.

Pentru dezvoltarea industriei sînt caracteristice atât ritmurile înalte, cât și diversificarea continuă a producției, creșterea gradului de complexitate. În perioada 1951—1973 ritmul anual de creștere a producției a fost de 13,2%, depășind media realizată pe țară (este de remarcă că în primii trei ani ai actualului cincinal ritmul s-a accelerat, ridicîndu-se la 13,9%); în acest fel ponderea județului în producția globală industrială a României a crescut de la 1,9% în 1950, la la 2,5% în 1973. Volumul producției industriale depășea în 1973 de 24 de ori nivelul anului 1938 și de cinci ori pe cel realizat în 1960.

Ramurilor tradiționale, cum sînt industria minieră, a materialelor de construcții, ușoară și alimentară, li s-au adăugat în anii construcției socialiste industria metalurgiei neferoase (alumina), chimia, prelucrarea țiteiului, construcția de mașini; în acest fel s-au produs modificări importante în structura producției industriale a județului. A crescut ponderea industriei constructoare de mașini, de la 4,5% în 1950 la 15,6% în 1973, a metalurgiei neferoase la 5,9% (inexistentă în trecut), a chimiei la 7,1%, dar a scăzut ponderea industriei alimentare la 21,4% (față de 49,2%), a exploatarei și prelucrării lemnului etc. Bihorul deține o pondere importantă în producția de cărbune a țării, alumină calcinată, mașini-unelte pentru așchiera metalelor, încălțăminte, tricotaje lînă, ulei, zahăr.

O dinamică continuu ascendentă s-a realizat în agricultură, care s-a dezvoltat mai ales pe linia intensifi-

zarea lucrărilor (numărul tractoarelor a ajuns în 1973 la 3278, în timp ce în 1950 era de numai 336), ca și folosirea îngrășămintelor chimice — de circa trei ori în 1973 față de 1965, s-au executat importante lucrări de îmbunătățiri funciare. Producția agricolă globală a crescut cu circa 66% în 1973 față de 1965, iar ponderea acesteia în producția agricolă a țării s-a mărit în perioada respectivă de la 3,1% la 3,7%.

În pas cu dezvoltarea economică s-a îmbunătățit sistematic nivelul de trai al populației județului. Aceasta s-a reflectat în creșterea numărului populației ocupate, înainte de toate în industrie și alte activități neagricole; în sporirea continuă a reținuției, cu peste 40% în 1973 față de 1965; în îmbunătățirea asistenței sociale și sanitare, a procesului de educație și cultură, a condițiilor de locuit (în perioada 1966—1974 au fost date în folosință, în total, peste 29 600 apartamente).

La baza sporirii și diversificării producției industriale și agricole, creșterii bunăstării maselor a stat realizarea unui important program de investiții (în ultimele două cincinale volumul acestora se apropie de 16 miliarde lei). Pe teritoriul județului au fost construite obiective industriale și agro-zootehnice importante: întreprinderea de mașini-unelte „Infrățirea”, întreprinderea de accesorii metalice pentru mijloace de transport, întreprinderea de alumină, întreprinderea chimică „Sinteza” și cea de mase plastice, întreprinderea de încălțăminte și confecții, toate în Oradea; unitatea de mobilă din Beiuș, Combinatul pentru lianți și azbociment Aleșd etc. Se află în construcție alte unități, cum ar fi Țesătoria de bumbac, o unitate pentru fabricarea nutrețurilor combinate, un complex de păsări, iar în acest an începe construcția unei hidrocentrale.

Dezvoltarea județului va continua în ritm susținut în anii viitorului cincinal, când producția industrială va spori cu circa 42%. În acest scop este prevăzută dezvoltarea întreprinderilor existente în orașul de reședință al județului, urmînd ca noi obiective să fie amplasate și în alte localități ca Beiuș, Marghita, Salonta, orașul dr. Petru Groza.

SEMNIIFICAȚIA PATRIOTICĂ A ÎNTRECERII SOCIALISTE

S ÎNT ȘI VOR RĂMÎNE mereu vii în inima și cugetul fiecăruia dintre noi, constructorii de azi și de mâine ai socialismului, cuvintele pline de înțelepciune rostite de secretarul general al partidului, chemarea sa înflăcărată, pătrunsă de un patriotism fierbinte, adresată întregii națiuni române: „Vă chemăm, dragi tovarăși și prieteni, cetățeni ai României socialiste, la muncă și la luptă hotărîtă! Vă chemăm să nu precupeți nimic pentru ca, într-o deplină unitate, să facem din România o țară mai îmbelșugată, mai puternică, un detașament activ al luptei pentru socialism, pentru pace în lume“.

Parcurgem, în acest început de an, tocmai o astfel de perioadă de muncă intensă, de angajare plenară a forțelor și resurselor noastre pentru progresul economic și social al patriei, pentru bunăstarea noastră a tuturor, pentru viitorul luminos al României socialiste. Poporul nostru a muncit întotdeauna cu pasiune, cu o hărnicie nedezmințită. Acum, în anii construcției socialiste, o face și cu convingerea că muncește pentru el, pentru bunăstarea lui și a semenilor săi, pentru sporirea avuției materiale și spirituale a societății noastre, pentru creșterea prestigiului țării pe plan mondial; o face cu înțelegerea clară și deplină a necesității că, pentru ca generația actuală să trăiască mai bine, iar generațiile următoare să trăiască și mai bine trebuie să muncească cu pricepere și dăruire, trebuie să îndeplinească pe deplin planurile atât de îndrăznețe de înflorire a patriei.

În atmosfera specifică a acestor zile, cînd țara întreagă întâmpină cu noi și importante succese în muncă alegerile de la 9 martie, eveniment central în viața noastră politică, se desfășoară cu o vigoare nemaiîntilnită o amplă și mobilizatoare întrecere socialistă, cu rezonanțe adinci în conștiința noastră și dimensiuni care au cuprins masele cele mai largi de oameni ai muncii. Zeci de unități fruntașe din industrie, construcții, din agricultură, din transporturi și cercetare-proiectare apreciindu-și cu maturitate, discernămînt și spirit gospodăresc potențialul, resursele de care dispun, au lansat însuflitoare chemări la întrecere socialistă, îndemnuri vibrante pentru ridicarea calitativă a nivelului întregii activități. Aceste adevărate mesaje de înaltă conștiință socialistă, de înțelegere profundă a sensurilor umaniste ale politicii partidului, care au găsit un larg ecou în rîndurile colectivelor din toate ramurile economiei naționale, reprezintă o expresie elocventă a hotărîrii cu care întregul popor — muncitori, țărani, intelectuali — s-a angajat în marea bătaie cu timpul, pentru devansarea scadențelor de realizare a obiectivelor dezvoltării economice, pentru reducerea decalajelor de dezvoltare față de țările avansate.

Intrată de mult în tradiția vieții noastre economice, întrecerea socialistă ce se desfășoară în acest an sub semnul istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea al partidului, ridică pe un plan superior exigențele pe țărîmul fertil al muncii. Și este normal să fie așa, întrucît anul 1975 este ultimul din acest cincinal, iar îndeplinirea lui la toți indicatorii va însemna încununarea strădaniilor întregului popor pentru îndeplinirea înainte de termen a cincinalului și, în același timp, asigurarea unui fundament trainic pentru trecerea la realizarea sarcinilor viitorului cincinal. În acest context chemările la întrecere, angajamentele asumate constituie acte de înaltă responsabilitate politică, expresie a creșterii maturității clasei muncitoare, a întregului popor.

Obiectivele întrecerii care se află în plină desfășurare pornesc de la ideea că sarcinile planului pe anul 1975

nu constituie limita maximă a posibilităților, că întotdeauna pe parcursul anului se creează noi rezerve, noi disponibilități pe care cei ce muncesc sînt chemați să le pună în valoare cu priceperea și inventivitatea ce le este proprie. Trăsătura caracteristică esențială a angajamentelor, care le sporește în mod evident valoarea, constă în fundamentarea lor științifică, riguroasă. Această calitate le este conferită, pe de o parte, de faptul că suplimentarea producției, sporirea prin toate mijloacele a eficienței economice sînt concepute ca rezultatul unei evaluări mobilizatoare și realiste a posibilităților fiecărei întreprinderi, a atragerii în circuitul economic și valorificării tuturor rezervelor interne existente. Pe de altă parte, angajamentele întreprinderilor au ținut seama de corelațiile dintre ramuri, fiind nemijlocit subordonate cerințelor vitale ale economiei, sectoarelor cu care colaborează.

Astăzi, mai mult decît oricînd în trecut, este cît se poate de clar că nimic nu se poate produce numai de dragul de a produce. În general în sistemul economiei noastre planificate, în care activitatea fiecărei întreprinderi se află în strînsă interdependență cu aceea a altor întreprinderi, fiecare produs are o utilitate precisă, fiind destinat să satisfacă cerințe riguros stabilite. Este evident deci că producția suplimentară își are încă de pe acum destinatarul ei — fie că aceștia sînt întreprinderi productive, oameni ai muncii, în calitate de consumatori, sau beneficiari externi. Și tot atît de evident este că această producție va trebui să fie pe deplin realizată.

Desprindem, din textul chemărilor, și o altă particularitate demnă de relevat: angajamentele asumate de întreprinderi sînt deosebit de complexe, îmbrățișînd într-un tot unitar probleme de însemnătate deosebită pentru activitatea lor și pentru condițiile de viață ale oamenilor muncii: realizarea, peste prevederile planului, a unei game de produse de mare utilitate pentru economia națională; promovarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, asimilarea unor produse cu performanțe ridicate, introducerea de tehnologii avansate; folosirea integrală, la un înalt randament, a mașinilor, utilajelor și instalațiilor; îmbunătățirea calității produselor, creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție, în primul rînd a celor materiale, sporirea beneficiilor; extinderea exportului; construirea unor cămine, creșe și grădinițe, a unor terenuri de sport, îmbunătățirea microclimatului la locurile de muncă. Sînt obiective a căror realizare va contribui la onorarea comenzii sociale, la sporirea forței economice a țării și, în același timp, la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Valoarea acestei întreceri, proporțiile ei le putem exprima cel mai bine prin graiul cifrelor: numai 20 de întreprinderi din cele care au lansat chemări la întrecere s-au angajat să realizeze o producție suplimentară de circa 320 milioane lei, revenind în medie cîte 16 milioane lei de fiecare întreprindere. În același timp, ca urmare a concentrării eforturilor spre reducerea cheltuielilor de materii prime, combustibili, energie electrică, se vor obține economii peste plan care vor însuma zeci de milioane de lei. Generalizarea angajamentelor la nivelul întregii țări și realizarea lor integrală va reprezenta o contribuție deosebită a oamenilor muncii la îndeplinirea politicii economico-sociale a partidului, la creșterea și înflorirea necontenită a patriei noastre socialiste.

proiectare tehnologică în domeniul mijloacelor de automatizare, orientarea ei fermă spre nevoile concrete ale industriei, intensificarea acțiunii de modernizare a produselor și asimilarea de noi produse superioare calitativ și competitive pe plan mondial, elaborarea și introducerea de tehnologii perfecționate. Pornind de la aceste necesități obiective, este prevăzut pentru 1976-1980 un program amplu de asimilări de noi produse în domeniul mijloacelor de automatizare și de cooperare cu alte țări, în realizarea de echipamente și elemente de automatizare pentru necesități interne și pentru export.

În domeniul sistemelor de reglare automată pentru procese lente se are în vedere extinderea gamei de produse ale sistemului pneumatic și electronic cu traductoare unificate, construite pe principii moderne și având precizii ridicate, realizarea unui sistem nou electronic cu circuite integrate, compatibil cu sistemele similare ce se fabrică pe plan mondial. Sistemele electronice și pneumatice vor fi tipizate din punct de vedere constructiv și funcțional, vor fi realizate modular și cu gabarite reduse față de actualele construcții. Se vor realiza stații universale de aer instrumental pentru alimentarea acestor sisteme, iar gama elementelor pneumatice de execuție va fi completată și lărgită cu o serie de elemente electrice de execuție. Se va elabora o serie tipizată de echipamente de cântărire și dozare automată utilizând traductoare tenzometrice.

În domeniul echipamentelor și sistemelor de automatizare a acționărilor, se prevede dezvoltarea și perfecționarea gamei de variatoare tipizate de turație de uz general și special, elaborarea serii de echipamente tipizate de acționare cu tiristoare pentru motoare de peste 240 kW, utilizând un sistem de module-tiristor tipizate, elaborarea seriei tipizate de invertatoare statice pentru alimentări de siguranță. Se vor elabora noi sisteme de elemente și echipamente tipizate cu circuite integrate pentru semnalizări, interblocări și comenzi în instalații tehnologice, sisteme universale miniaturizate de pază și alarmare.

În domeniul echipamentelor pentru comandă numerică a mașinilor-unelte, se va elabora un sistem de echipamente standard cu circuite integrate M.S.I., care va permite afișarea cotelor cu o precizie ridicată, poziționare, prelucrare lineară și conturare cu utilizarea la o gamă largă de mașini-unelte și agregate. Se va realiza un sistem de echipamente care va permite conducerea prin calculator a unor grupuri de mașini-unelte echipate cu

comandă numerică. Se vor extinde sistemele tipizate pentru conducerea prin calculator a proceselor tehnologice, utilizându-se calculatorul de proces Felix C-32 P și sisteme de pachete de programe tipizate pentru procese, în special în industria chimică, energetică, metalurgică, a materialelor de construcții și construcții de mașini și se va extinde gama cu o serie de variante tipizate de echipamente de control centralizat și conducerea directă a proceselor tehnologice și a producției din generația 3-4. De asemenea, va fi lărgită utilizarea sistemelor unificate de telemeccanică și se va elabora o serie nouă de echipamente tipizate pentru dirijarea automată a traficului rutier și feroviar cu utilizarea de circuite integrate. Se va extinde elabo-

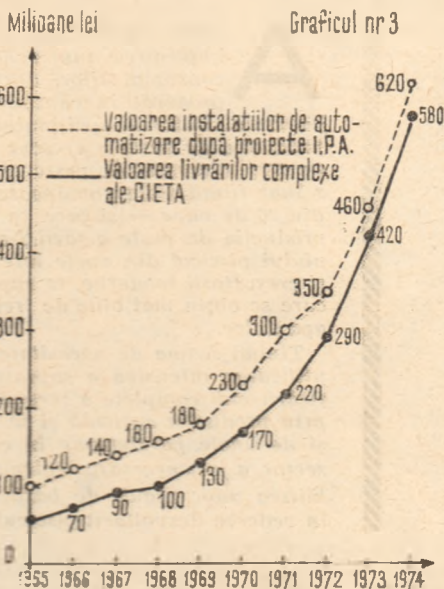
ale economiei naționale care urmează să fie dotate cu calculatoare de proces în perioada 1976-1980, obiective care să devină model în ce privește dotarea cu mijloace de automatizare tipizate și dotarea cu calculatoare pentru conducerea producției realizate în țară. Este necesar să se asigure asimilarea cât mai urgentă în fabricație a unor tipuri noi de minicalculatoare și microcalculatoare, care să permită controlul și dirijarea centralizată a proceselor de producție, precum și optimizarea proceselor tehnologice. Totodată, este necesară coordonarea unitară pe economie a acțiunii de tipizare a mijloacelor de automatizare și conducere a producției și de introducere a acestora în economia națională.

În vederea realizării ritmurilor rapide de creștere prevăzute în dezvoltare mijloacelor de automatizare, se impune acordarea unei atenții deosebite muncii de concepție, asimilarea de produse noi. Referitor la asimilarea de produse noi trebuie menționat ciclul încă lung de la cercetare la producție industrială. Necesitatea securității acestui ciclu nu trebuie să fie demonstrată, ea fiind cu atât mai evidentă pentru domeniile de vîrf ale tehnicii, ca electronica, automată, tehnica de calcul. Măsuri care consider că vor permite o reducere importantă a ciclurilor de asimilare ar consta din:

- organizarea de colective puternice mixte institut-fabrică, sub conducerea institutului, în special pentru asimilarea unor produse de mare amploare și tehnicitate (sisteme, echipamente) și care să efectueze întreg ciclul de concepție de la introducerea în fabricație;
- asimilarea dezvoltării cu prioritate a bazei materiale a institutelor de profil, inclusiv dezvoltarea capacităților de microproducție ale acestora, care să permită valorificarea cercetărilor încheiate sub formă de fabricație lot;
- intensificarea dezvoltării sectoarelor de pregătire a fabricației (tehnologii, SDV, construcție de standuri de încercări), alături în fabrică cit și în institute;
- asigurarea aprovizionării operative din țară și import pentru cercetare și dezvoltare tehnologică, printr-o metodologie adecvată acestui scop.

ing. Marcel SIRBU

directorul Institutului de cercetări și proiectări pentru automatizări

area sistemelor tipizate pentru transmiterea de date din generația a 3-a pentru calculatoare, formate din echipamente terminale, cuploare de transmisie și pachete de programe specifice.

IV

PENTRU a se asigura în perspectivă introducerea accelerată a automatizării complexe cu utilizarea calculatoarelor pentru conducerea proceselor de producție, considerăm că este necesar să se nominalizeze prin plan obiectivele din diversele ramuri

COMENTARIU LA UN GRAFIC DINAMISMUL INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI

Economia forestieră

ÎN ANII socialismului, industria de exploatare și prelucrare a lemnului a devenit o ramură modernă și dinamică, capabilă să satisfacă cerințele tot mai mari și mai complexe ale economiei naționale. Producția ramurii era în 1973 de peste 8,1 ori mai mare față de 1950, din care a prelucrării lemnului de 12 ori. O importantă măsură luată încă din primii ani de plan, care are în vedere limitarea tăcerilor de păduri la strictul necesar (măsură valabilă și în prezent), prevede amplificarea resurselor industrializabile de lemn pe eala reducerii ponderii lemnului de foc și atragerii în circuitul economic a unor resurse secundare (crăci de exploatare, deseuri de la prelucrare). Această orientare se re-

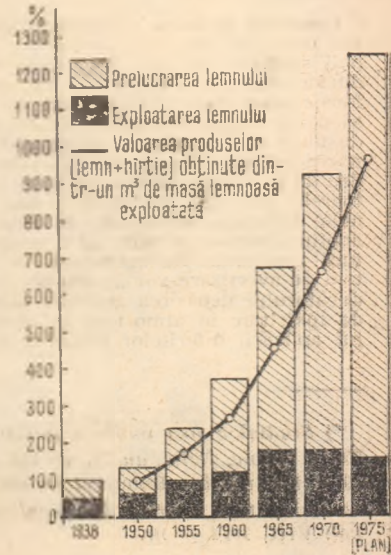
găsește în evoluția indicelui de utilizare a masei lemnoase, care în 1950 era de 52,1%, în 1970 de 75,6%, pentru ca în 1975 să ajungă la circa 80%.

O altă măsură luată a vizat continuu creșterea eficienței economice în activitatea de exploatare și prelucrare a lemnului. Astfel, în exploatarea forestieră, prin extinderea mecanizării operațiilor și promovarea tehnologiilor avansate, s-a reușit, pe de o parte, să se reducă pierderile de masă lemnoasă de la 10,9% în 1950, la 3,3% în 1975, iar pe de altă parte să sporească productivitatea de 2,5 ori. În sectorul de prelucrare, ca urmare a investițiilor alocate, au fost construite un număr însemnat de combinate de prelucrare a lemnului, unități complexe, moderne, înzestrate cu tehnică la nivelul celei mondiale, în care lemnul capătă o valorificare aproape

deplină. În aceste adevărate uzine de prelucrat lemnul se obțin produse cu mare valoare unitară (mobilă, P.A.L., P.F.L., plăci inobilate etc.), într-o gamă sortimentală diversificată și de înaltă calitate.

Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. dau un nou impuls dezvoltării în continuare a acestei ramuri, care va trebui să asigure o valorificare și mai eficientă a masei lemnoase prin creșterea ponderii produselor superioare, reducerea pierderilor, utilizarea cât mai deplină a deșeurilor. Potrivit prevederilor pentru perioada 1976-1980, industria de prelucrare a lemnului urmează să crească într-un ritm mediu anual de 6-7%.

Dinamica producției globale industriale a economiei forestiere în structură

AGRORAMA

Ce caracteristică vor avea mașinile agricole din 1980*?)

Un grup de experți în mecanizarea agriculturii din cadrul Comitetului însărcinat cu rezolvarea problemelor agricole (de pe lângă Comisia economică europeană a Națiunilor Unite), a elaborat un studiu privind principalele orientări în construcția de mașini agricole.

Randamentul mașinilor. În ultimii 10 ani puterea tractoarelor a sporit cu aproximativ 35—50 CP. Dezvoltarea ulterioară implică trei ipoteze. Prima — pentru Europa occidentală — prevede că în următorii 10 ani puterea tractoarelor va ajunge la aproximativ 100 CP. A doua — formulată pe baza concepției specialiștilor americani — prevede că puterea unitară a tractoarelor va atinge 250—300 CP. A treia — având la bază prognozele specialiștilor din țările socialiste — prevede o sporire a puterii tractoarelor până la 300 CP. Totuși, pe lângă construirea unor tractoare grele, vor lucra și tractoare foarte ușoare care vor executa operații simple prin acționarea prizei de putere.

Viteza de lucru. În toate previziunile se menționează sporirea vitezei de lucru, până la aproximativ 25 km/oră, odată cu perfecționarea sistemelor de siguranță. Pentru diferite operații se revăd următoarele viteze: arătură — 8—10 km/oră; semănat: 8—15 km/oră. împrăștierea îngrășămintelor — 8—12 km/oră. Pentru lucrările foarte precise, efectuate cu viteză redusă, se prevede mărirea lățimii de lucru.

Specializarea mașinilor. Preferința pentru mașini specializate crește (pot fi reglate, controlate și manipulate mai ușor). Restricția actuală în ce privește costul ridicat al execuției acestora cedează odată cu extinderea suprafeței de lucru.

Reglarea, manipularea și conducerea mașinilor agricole sub impulsul automatizării. Pornind de la concluzia că randamentul mașinilor, oricât de moderne, este redus dacă operațiile de reglare sînt complicate și acționarea dispozitivelor de comandă este dificilă, specialiștii urmează să automatizeze un număr cât mai mare de operații de reglare și să construiască dispozitive pentru înlesnirea conducerii (care să permită trecerea rapidă de la o viteză de lucru la alta).

Condițiile de lucru ale mecanizatorului. constituie unul din subiectele cele mai studiate. În anii '80, cabina conducătorului va fi prevăzută cu platforme suspendate (astfel încît acesta să poată sta în picioare în timpul condusului) sau cu scaune suspendate cu poziție și amortizare reglabile. Un câră de siguranță, montat pe toate tractoarele, va evita răsturnările sau pecele. Cabinele, indiferent de climă și anotimp, se vor menține la o temperatură constantă. De asemenea, un sistem de avertizare vor „comunica“ conducătorului depășirea gradului limită de toxicitate în atmosferă în momentul aplicării diferitelor tratamente.

*) Studiul a fost publicat inițial în *Terra e Sole, Italia*, an 28, nr. 376, dec. 1973 și reluat în „*Buletinul informativ special pentru cadrele de conducere*“ vol. VIII, 1974 — nr. 3.

PISCICULTURA

ÎN FAȚA

UNOR NOI EXIGENȚE

ADOPTAREA Legii pisciculturii și pescuitului reprezintă împlinirea unui vechi deziderat al pescarilor, dar și al consumatorilor, dornici să găsească pe piață pește proaspăt în cantități cât mai mari, potrivit gusturilor fiecăruia. Datorită sprijinului tehnic și financiar al statului, producția de pește a crescut an de an, ajungînd la 139 900 tone în 1974 (a crescut de peste 10 ori față de 1948). În ultimii 10 ani, a luat ființă flota românească de pescuit oceanic — alcătuită din 26 de nave — și care, în 1974, a furnizat peste 9 la sută din producția de pește a țării. S-a îmbunătățit și structura patrimoniului piscicol din apele interioare prin amenajări de pepiniere și crescătorii moderne, în suprafață totală de 50 000 hectare, din care se obțin mai bine de trei pătrimi din producția de pește de apă dulce.

Ținînd seama de necesitatea sporirii producției de pește, prin utilizarea intensivă a suprafețelor piscicole existente, a valorificării mai complete a terenurilor ce nu pot fi folosite economic prin producția agricolă și se pretează la amenajări piscicole, ca și de unele paralelisme în conducerea și coordonarea acestui sector, a fost necesară reglementarea unitară a exploatării și stabilirea unor reguli de bază privind atribuțiile și răspunderile în vederea dezvoltării pisciculturii și pescuitului în țara noastră.

LEGEA pisciculturii, prin prevederile sale și prin principiile moderne pe care le promovează, devine un instrument important în exploatarea, organizarea și dezvoltarea patrimoniului piscicol național. Prin lege se stabilește că piscicultura reprezintă principala activitate economică prin care trebuie valorificate superior apele naturale interioare, definind conținutul și clasificarea bazinelor piscicole, fondul piscicol în general. De asemenea, legea precizează răspunderile și obligațiile unităților piscicole de stat și a cooperativelor agricole pe ale căror terenuri sînt situate bazine piscicole, lăsînd în sarcina lor înființarea — directă sau prin cooperare — de pepiniere și crescătorii piscicole, îmbunătățirea tehnologiei de producere și creștere a speciilor de pești cu valoare economică ridicată. Prin înființarea Inspecției de stat pentru piscicultură și pescuit, legea reglementează sistemul de control și combatere a încălcărilor legii.

Evident, se pune întrebarea: vom găsi pe piață pește în tot cursul anului și în cantități mai mari? La această întrebare firească există numeroase argumente pentru a se răspunde pozitiv.

Pentru sporirea producției de pește vor lua ființă noi amenajări, amplasate cu prioritate în zonele care oferă condiții naturale optime pentru dezvoltarea acestei industrie. Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, Centrala de producere și industrializare a peștelui și Centrala „Delta Dunării“, împreună cu co-

mitetele executive ale consiliilor populare au trecut la identificarea și delimitarea teritorială a tuturor terenurilor mlăștinoase, sărățurate și alte terenuri neproductive, apte pentru piscicultură. De asemenea, s-a trecut la crearea de noi crescătorii și pepiniere piscicole pe baza unui program precis de amenajări. Unitățile piscicole și cooperativele agricole deținătoare de asemenea terenuri sînt obligate — potrivit legii — să le amenajeze cu forțe proprii sau prin cooperare, conform prevederilor planului național unic de dezvoltare economico-socială. Aceste prevederi au o importanță deosebită pentru valorificarea potențialului natural al tuturor terenurilor care se pretează a fi folosite pentru piscicultură. În acest mod vor fi valorificate mai deplin marile bazine piscicole ale țării: Razelm—Sinou — peste 77 000 ha; ghiolurile Deltei Dunării — peste 150 000 ha; amenajările piscicole ale Luncii Dunării însumînd zeci de mii ha, precum și a celorlalte bazine piscicole în apele interioare însumînd, la rîndul lor, alte zeci de mii de ha.

Restanțe

ÎN REALIZAREA programului de amenajări piscicole există însă și serioase rămăneri în urmă din cauza neajunsurilor existente în activitatea Centralei produc-

ției și industrializării peștelui, dar și a unora din afara acestui sector. Menționăm, în acest sens, numeroasele bălți, lacuri, smîrcuri și mai ales terenurile sărăturate din Lunca Dunării, aflate în proprietatea întreprinderilor agricole de stat sau ale cooperativelor agricole de producție, care de ani de zile nu produc aproape nimic și care, cu o investiție specifică minimă, ar putea fi amenajate ca pepiniere și crescătorii în vederea practicării unei pisciculturi dirijate și intensive. Astfel de suprafețe însumează zeci de mii de hectare. Numai în zona Luciu—Giurgeni (Ialomița) sînt cîteva mii de hectare de terenuri sărăturate care pot fi amenajate piscicol, iar în alte județe, ca : Mehedinți, Dolj, Ilfov, Dimbovița, Bihor, Teleorman, Ialomița, Brăila, Galați, Iași, Vaslui, Botoșani există peste 50 000 ha de asemenea terenuri ce pot fi amenajate ca crescătorii și pepiniere piscicole din care s-ar putea valorifica anual, către populație, circa 70 000 tone pește proaspăt. Legea, dealtfel, prevede obligația — pentru cei care posedă terenuri neproductive — de transformare a acestora în amenajări piscicole rentabile.

Perspective

UN ACCENT deosebit urmează a se pune pe îmbunătățirea tehnologiei de producere și creștere a puietului, selecționarea speciilor de pești cu valoare economică ridicată, aclimatizarea de noi pești și extinderea creșterii peștilor în amestec de specii. În această direcție trebuie să se intervină în primul rînd prin amplasarea judicioasă a noilor pepiniere piscicole, care să asigure materialul biologic necesar.

Pornind de la adevărul pe care îl exprimă realitatea că pepinierele sînt oglinda pisciculturii unei țări, legea cuprinde prevederi ferme și precise, atît în ce privește producerea puietului de pește, cît și popularea cu acest puiet a bazinelor piscicole. Se are în vedere, îndeosebi, asigurarea tuturor speciilor de pești pentru bazinele de pe raza județului respectiv. O asemenea prevedere are o importanță de prim ordin dacă ținem seama de faptul că, în foarte multe cazuri, pepinierele proprii nu asigurau popularea la întreaga capacitate a crescătoriilor, apelîndu-se la transporturi de puiet pentru populare sau repopulare pe distanțe mari, costisitoare.

Una din cerințele cele mai importante ale pisciculturii moderne o constituie folosirea intensivă a bazinelor piscicole, respectiv obținerea unei producții maxime la unitatea de suprafață. Experiența multor unități piscicole și chiar a unor cooperative agricole demonstrează ce imense posibilități există pentru sporirea producției de pește. Anul trecut, o serie de crescătorii piscicole ca : Nucet-Dimbovița, Bivolari-Iași, Homorog și Tâmașda-Bihor,

Manțu-Vaslui, Tașaul-Constanța, Zaul de Cimpie-Mureș au realizat, în medie, între 2 000 și 2 500 kg pește la hectar. Un model de întreprindere piscicolă modernă îl constituie unitatea de la Cefa-Bihor unde se obțin, an de an, în medie, 1 700—1 800 kg de pește la ha de pe întreaga suprafață de 1 050 ha. Asemenea realizări sînt însă puține. Există un mare număr de crescătorii și bazine piscicole în care producția de pește este cu mult sub posibilități. Această situație se datorește modului necorespunzător de exploatare, abaterilor de la respectarea normelor tehnologice de creștere a peștilor, precum și deficiențelor care au existat în dezvoltarea acestui sector. În viitor, litera și spiritul legii pisciculturii împiedică apariția sau menținerea unor asemenea neajunsuri. Legea pune bazele conducerii unitare a activității piscicole, stabilind totodată obligativitatea pentru toate unitățile deținătoare de terenuri pretabile la amenajări piscicole de a introduce cele mai avansate metode de creștere, acordîndu-se o atenție deosebită sporirii cu prioritate a speciilor de pești valoroși, intensificării acțiunilor de cooperare între întreprinderile piscicole de stat și cooperativele agricole.

Legea reglementează organizarea — în ansamblu — a activității piscicole și de pescuit, exercitarea pescuitului în general. Ținîndu-se seama de numeroasele deficiențe care s-au manifestat în aceste domenii, reglementările erau absolut necesare. Legea prevede clar că îndrumarea unitară a activității piscicole se exercită de către Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, iar pentru apele de munte se exercită de către acesta împreună cu Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții. Administrarea directă a bazinelor piscicole se va face de către întreprinderi piscicole de stat județene, care poartă întreaga răspundere a realizării sarcinilor de plan stabilite. De asemenea, sînt reglementate într-un tot unitar condițiile de exercitare a pescuitului, definindu-se sensul noțiunilor de pescuit industrial, pescuit sportiv, regulile ce trebuie respectate în exercitarea pescuitului în bazinele piscicole, delimitează perioadele și zonele de prohibiție a pescuitului, stabilind, totodată, răspunderi și sancțiuni severe, împotriva celor care încalcă dispozițiile legii.

Ca și în cazul celorlalte legi adoptate în ultimii ani, eficiența noilor reglementări cu privire la piscicultură și pescuit depinde în măsură hotărîtoare de modul în care vor fi aplicate prevederile sale, de spiritul de răspundere profesională al cadrelor din acest sector. Prin toate prevederile sale, noua lege vine în sprijinul producătorilor și consumatorilor, care vor putea găsi mai mult pește în heleștee și pe piață în tot cursul anului.

dr. ing. Gheorghe MANEA

Resursele mondiale de pește

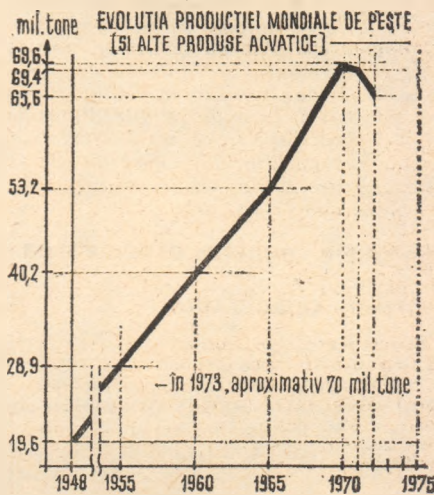
○ CEANUL planetar reprezintă 99,9 % din volumul total al biosferei și tinde să devină mediul vital de viață chiar pentru om. Suprafața ocupată de apele oceanice este de 361,5 mil. km², ceea ce înseamnă 70,8 % din suprafața totală a globului (510 mil. km²).

● Dintre toate produsele alimentare de bază, producția de pește a cunoscut cel mai rapid ritm de dezvoltare (îndeosebi după al II-lea război mondial — vezi graficul).

Factorii care au contribuit la creșterea accelerată a producției :

— criza de proteine ;
— punerea la punct a noilor tehnici de pescuit și prelucrarea peștelui ;

— sporirea capacității și a complexității navelor de pescuit (navele trauler au înlocuit aproape în întregime navele de pescuit de coastă, fiind echipate cu aparate moderne de determinare a cîrurilor de pești la toate adîncimile).

● Ponderea marilor bazine (în %) în producția de pește (în 1971) :

Bazin	Pondere (%)
Oceanul Pacific	51
Oceanul Atlantic	32
Oceanul Indian	4
Marea Mediterană și Marea Neagră	2
Apele interioare	11
Total	100

● Consumul de pește, în medie, pe locuitor (în 1970) în cîteva țări :

1. Japonia	55,4 kg/loc.
2. Danemarca	35,4 "
3. U.R.S.S.	23,9 "
4. Franța	22,5 "
5. Anglia	19,2 "
6. Italia	14,5 "
7. R.F.G.	12,3 "
8. R. P. Polonă	10,2 "

● Din resursele mondiale de pește valorificabile anual, estimate la 100—120 mil. tone, se exploatează 70 mil. tone (70—58%) :

● Din 350 miliarde tone de plancton nu se exploatează nimic :

● Odată cu extinderea apelor teritoriale de către aproape toate țările riverane se creează condiții mai bune de valorificare a resurselor alimentare din apele mărilor și oceanelor și, probabil, de protejare a lor. Se estimează că, anual, apele mărilor și oceanelor se poluează cu peste 1 miliard tone produse petroliere ; o tonă de produse petroliere poate acoperi o suprafață de luciu de apă de 10—12 km², otrăvind fauna marină din această arie.

COMERT EXTERIOR

STRATEGIA PROMOVĂRII EXPORTULUI ÎN DOMENIUL TEHNICII DE VÂRF

Din experiența Centralei industriale de echipamente de telecomunicații și automatizări

DEZVOLTAREA prioritară din ultimul cincinal a sectorului industriei construcțiilor de mașini în general și al mijloacelor de automatizare în special a creat premisele unor realizări promițătoare în acest domeniu de vîrf al tehnicii și tehnologiei, atît în ceea ce privește dotarea industriei proprii cu astfel de mijloace cit și exportul lor, fie în cadrul unor livrări complexe, fie separat, ca aparate sau echipamente industriale.

Astfel, în ultimii ani, instalațiile de automatizare românești sînt cotate cu același interes cu tehnologiile de fabricație de prim rang ca : Neftechimpromexport U.R.S.S., Krupp, Lurgi, BASF — R.F.G., Toyo și Mitzuti — Japonia, Selas of America, Kellong și UOP — S.U.A., Sibetra — Belgia, Eurotehnica, De Nora și Beiloi — Italia, și adeseori sînt asociate în livrări complexe la aparatura firmelor respective.

Trebuie să recunoaștem că la început a fost foarte greu ca furnizorii de tehnologie să fie convinși să garanteze instalațiile tehnologice echipate cu „sistemul nervos” — așa cum este denumit echipamentul de automatizare — produs și proiectat în țara noastră, dar fermitatea celor care susțineau această aparatură, precum și primele rezultate obținute i-a convins.

Nu se poate spune că nu au fost unele greutăți și insuccese inerente începutului, dar cu abnegație și patriotism au fost depășite atît greutățile, cit și pririvirile sceptice și neîncrezătoare

ale unora dintre beneficiari care erau la început dezamăgiți că nu mai au la dispoziție echipamente din străinătate. Ba mai mult, uneori s-a dovedit mai sigură și mai bună aparatură românească și ceea ce este foarte important obținută cu un efort valutar mult mai mic.

În cei aproape cincisprezece ani de existență a industriei de aparatură, echipamente și instalații de automatizare ; produsele acesteia au obținut o listă de referință prodigioasă cu realizări de prestigiu, atît în țară cit și la export, cum ar fi : Combinatul petrochimic și Rafinăria Ploiești, Combinatul de îngrășăminte Slobozia, USAS Năvodari, Combinatul petrochimic Rm. Vlcea, Combinatul metalurgic Galați, Instalația de distilație atmosferică de la Combinatul „Otto Grotewohl”, Bohlen — R.D.G. — numită de un ziar local „Perla Bohlenului”, Instalațiile de dezasfaltare și deparafinare exportate în R.P. Chineză — un număr important de centrale termice din R.D.G. începînd cu Berlin-mitte — ; echipamente de automatizare pentru fabrici de ciment exportate în R.S.F. Iugoslavia, aparate de măsură și reglare pentru fabrici de uscat tutun, inclusiv cîntare de bandă — o premieră tehnică românească — exportate în R. P. Bulgaria — sînt numai cîteva dintre realizările de seamă ale tinerei industrii de echipamente și instalații de automatizare din R. S. România.

Argumente pentru promovarea livrărilor complexe...

REALIZARILE de pînă în prezent justifică orientarea dată de conducerea de partid și de stat asupra dezvoltării în continuare a sectorului industrial respectiv punînd în același timp în fața celor care lucrează în domeniul sarcina unei valorificări superioare. Ținînd cont de faptul că necesitățile interne de aparatură de automatizare pentru instalațiile industriale sînt mari și că unele aparate încă le mai importăm se pune adesea problema : prin ce forme trebuie promovat exportul de aparatură individuală și livrările complexe de echipamente și instalații de automatizare ?

De la început, trebuie recunoscut faptul că la exportul de aparate separate concurența este mare și în consecință șansele noului venit sînt mai mici. În schimb, la exportul de echipamente și mai ales de instalații complexe, restul furniturii cu care se asociază aparatura, adică : concepție, cercetare-proiectare, manoperă și materiale de montaj, depășesc de cîteva ori valoarea aparatelor, astfel că chiar dacă pentru unele subsansamble se apelează la import, totuși apare rentabil exportul lor în cadrul livrărilor de instalații complexe.

De bună seamă pe lîngă toate argumentele tehnice și economice menționate, înșăși faptul că pe piața internațională există o ofertă abundentă în acest domeniu, justifică odată în plus, faptul că domeniul reprezintă o importantă sursă de beneficii.

...și exigențele ce se impun

CONCURENȚA internațională, așa cum arătam, este puternică și este reprezentată de firme mari, cu tradiție, cu mari capacități tehnice, de producție și comerciale. Se pune problema : sîntem pregătiți

● Creativitatea tehnică a realizatorilor de echipamente și instalații de automatizare trebuie completată cu creativitatea specialiștilor în marketing pentru lansarea cu succes pe piața externă a acestor produse.

● Un prim criteriu de referință asupra competitivității pe piața mondială îl oferă compararea cu standardele internaționale.

● Crearea funcției de furnizor general extern creează premise deosebit de favorabile promovării exporturilor complexe de genul instalațiilor automatizate.

● „Aurul cenușiu” — o marfă ce se poate desface pe piața internațională deosebit de rentabil prin activitățile de „engineering” și „consulting”.

pentru această confruntare ? Răspunsul ar trebui să aibă mai multe laturi ; din punct de vedere tehnic, din punct de vedere comercial și din punct de vedere organizatoric.

Considerente tehnice...

INDUSTRIA noastră deși relativ nouă, devine tot mai cunoscută pe piața mondială. Din acest punct de vedere se impune a se acționa cu mai multă insistență pentru ca aparatele produse de noi, multe sub licență, corespunzînd deci principalelor standarde de circulație

internațională, să capete certificate de atestare din punct de vedere al fiabilității, din partea unor institute recunoscute și pe plan mondial cum este cel din Braunschweig — R.F.G. Este, de asemenea, necesar ca standardele internaționale să fie mai operative pe masa de lucru a specialiștilor noștri, în biblioteci, iar staturile noastre să fie traduse cel puțin în rezumat, în principalele limbi de circulație mondială.

Considerăm că de primă urgență trebuie realizat un cadru organizat care să întocmească un plan concret de omologare a tuturor produselor, în special a acelor care vrem să ieșim la export, de către un for competent unanim recunoscut. Considerăm că toate cheltuielile făcute cu această operație, care va avea repercusiuni pozitive asupra fiabilității produselor, vor fi cu prisosință recuperate prin creșterea calității. Bineînțeles, obținerea unui asemenea certificat ar constitui și un argument de prim rang în susținerea aparatelor în fața exigențelor clienților externi. În același timp, este necesar ca proiectanților și cercetătorilor să li se pună în mai mare măsură la dispoziție principalele standarde și norme internaționale pentru a ține seama de prevederile acestora în lucrările lor, iar pe de altă parte principalele standarde românești să fie traduse cel puțin în rezumat în principalele limbi de circulație mondială pentru a fi puse la dispoziția partenerilor de afaceri. Va fi cu siguranță o lucrare interesantă și mai ales foarte utilă care ar trebui comandată și finanțată de către Centrala industrială.

Merită de luat în seamă în acest sens experiența unor lucrări apărute în străinătate, care în diverse domenii, compară prevederile principalelor standarde naționale între ele, ajutînd astfel la documentarea specialiștilor.

Ca modalități de pătrundere pe piața externă, și mai ales de obținere a unor performanțe ridicate pot fi luate în considerare :

a) Găsirea unor forme de colaborare cu firmele de mare tradiție în specialitate. O cale ar fi și afilierea la societăți de consulting pentru ca acestea să recomande clienților lor ca furnizor de specialitate partea română. De altfel, în acest domeniu, ar trebui lucrat cu curaj și cu „Romconsult” aflat pe linia promovării și valorificării capacității de concepție de specialitate, cât și eventual, de a facilita unele exporturi de echipamente.

b) Crearea unor legături permanente cu firme de engineering de instalații complexe cu care există deja experiență conlucrării în realizarea unor instalații în R.S.R. (Lurgi — R.F.G., Pritchard — Anglia, Tovo — Japonia, BASF : Krupp etc.)

...comerciale

ÎN CADRUL legăturilor economice multilaterale ale României apar continuu oportunități de export în domeniul automatizărilor industriale. Sintem implicați într-o rețea largă de legături internaționale, a căror valorificare presupune elaborarea unei linii de ansamblu prestabilită — o strategie și o tactică — bazată pe un studiu al piețelor respective. Trebuie să răspundem cu mai multă promptitudine la cerințele partenerilor, ținând seama de legăturile și interesele reale ale diverselor ramuri ale economiei, luată în ansamblu. Realizările obținute de unitățile care au acționat ținând seama de aceste cerințe demonstrează că există posibilități concrete de găsire a unor beneficiari stabili care să devină tradiționali.

Generalizarea unor astfel de realizări presupune efectuarea de studii de conjunctură și prognoză tehnică și economică a pieței internaționale — care să permită stabilirea tacticii și strategiei, inclusiv coordonarea punctelor de vedere și a intereselor diverselor ramuri ale economiei noastre, legarea importului de export, corelarea furnizorilor de instalații tehnologice, cu cei de aparatură de automatizare. Pe baza acestor date s-ar putea realiza restructurările necesare pentru asigurarea sortimentului, calității și parametrilor necesari unei oferte competitive, ar permite încheierea unor contracte de export cadru — de lungă durată. În acest sens, discuțiile purtate la TIB — 74 cu diverși parteneri potențiali au arătat că actuala etapă este favorabilă încheierii unor afaceri importante.

O atenție mai mare trebuie acordată ofertei, ce reprezintă de multe ori documentul hotărâtor pentru încheierea unei tranzacții de export. În acest sens, pregătirea tehnică, dar mai ales cea economică au o însemnătate capitală. De reținut că unele amănunte cum ar fi : promptitudinea în răspuns — fie el și negativ, modul de prezentare al documentațiilor, modul de purtare al tratativelor au adesea însemnătatea lor. Este absolut necesar ca unitatea de comerț și în egală măsură forul său tehnic (în cazul de față IPA) să aibă o „bancă de date” economice asupra tuturor prețurilor și condițiilor concurenței de la cel mai important până la cel mai neînsemnat articol din nomenclatorul de export, astfel încât oferta să țină seama de aceasta. O problemă asupra căreia trebuie îndreptată atenția, este aceea a stabilirii prețului intern, după care se calculează prețul de export. În acest sens, pentru o furnitură de aparate,

pe baza prevederii legale se folosește așa numitul „preț de calcul”, preț în care valoarea beneficiului inclus se limitează. Dacă același aparat este inclus într-o furnitură complexă la calculul prețului general se ia în considerație „prețul de vânzare cu ridicata”, care este adesea substanțial mai mare, limitarea beneficiului aplicându-se numai la „efortul propriu” al unității care livrează furnitura complexă, care reprezintă de obicei 10—15% din total. Se obține astfel un preț care indică câteodată chiar faptul că exportul respectiv nu este convenabil. Aplicarea unui criteriu unic de prețuri ar duce nu numai la o concluzie reală asupra eficienței exportului, ci și la posibilitatea stabilirii în mod corect a aportului diverselor fabrici la realizarea planului de export.

Cunoscut fiind faptul că pentru producerea elementelor de automatizare se mai face încă cheltuieli în valută — pentru aprecierea oportunității unui export, este necesar de asemenea calculul tuturor indicatorilor economici de eficiență a exportului respectiv, și anume : cursul de revenire

Echipamente de automatizare expuse în străinătate.

brut corectat, cursul de revenire net la export și aportul net în valută. Și pe această linie subliniem necesitatea stabilirii unei metodologii unanim acceptate pentru întocmirea și susținerea ofertelor.

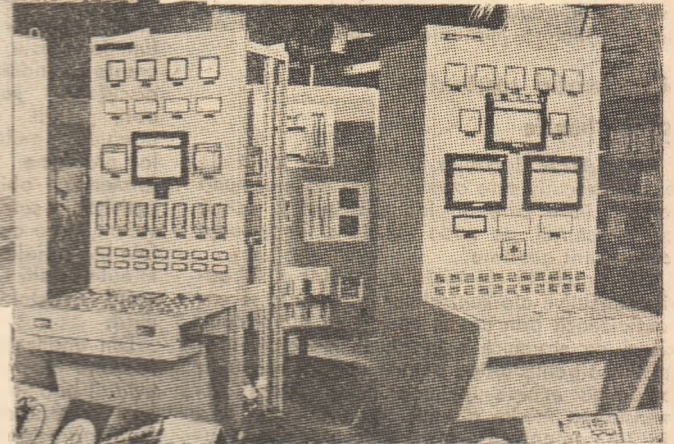
De reținut este și faptul că actuala împărțire a sarcinilor de stabilire a prețului intern și mai ales cel extern pentru echipamente și instalații, care reprezintă o lucrare tehnică și economică deosebită, între Institutul de proiectare, ICE-uri și eventual Centrala industrială, poate duce la diluarea responsabilităților și lungirea nejustificată a termenelor de transmitere a ofertelor, a răspunsurilor, a tratativelor etc.

În final, dar nu pe ultimul plan se situează propaganda tehnico-comercială. De la început trebuie spus că fondurile alocate pentru aceasta sînt mult sub necesități. A nu se uita că concurența cheltuiește în jur de 8% din cifra de afaceri pentru acest domeniu. Dar mai este încă ceva. Materialele chiar cîte se realizează, trebuie bine gândite, făcute cu mult „profesionalism”. Prezentările la târguri și expoziții trebuie făcute numai de oameni competenți tehnic și economic.

Eficiența unor conferințe tehnice, demonstrații sau a unor expoziții mobile pe autocar s-a dovedit a fi spectaculoasă — dar din păcate asemenea acțiuni nu s-au organizat în ultima vreme în domeniul nostru, deși se pare că este cea mai potrivită formă de propagandă tehnico-economică pentru acest domeniu

...organizatorice

ÎN FINE, din punct de vedere organizatoric, trebuie redus și simplificat circuitul cerere — ofertă — contractare — livrare. Soluția pentru obținerea unei operativități crescînde o constituie crearea și precizarea de dată recentă, în baza H.C.M. nr. 1746/1974 a unităților ce îndeplinesc funcțiile de furnizor general extern, furnizor general intern și proiectant general pentru exporturile complexe. Aceste funcții-indispensabile în cadrul livrărilor complexe, care presupun livrarea în afara produselor centralei, și a accesoriilor și materialelor propuse de terți, sînt dificile întrucît cer : personal pregătit, urmărirea operativă, asumarea responsabilității, etc. Prin noua reglementare se întărește răspunderea centralelor industriale, a unităților productive și de export-import. Instalațiile trebuie livrate complet chiar dacă dau „bătăie de cap”, pentru că

numai astfel poți garanta ansamblul, numai astfel poți atrage și menține clienții.

În baza aceleiași hotărâri, ministerele economice vizate au obligația ca în cel mult 10 zile de la primirea cererilor de ofertă pentru exporturile complexe, altele decît cele prevăzute în anexa la hotărâre, să desemneze, prin ordin comun, furnizorul general extern.

Tot o problemă organizatorică este și cea a rețelei de „service” în străinătate — care în unele cazuri este neglijată de centrale, deși este insistent solicitată de beneficiarii din străinătate — condiționînd adesea menținerea unei piețe, mai ales în specificul aparatului de automatizare.

Preluarea unor activități de service în țară sau în țările vecine, pentru mari firme străine care au livrat aparate în România, deschide premise economice pentru ulterioare acțiuni de colaborare, cooperare și, în final, de export.

ing. D. TOTOLICI
I.P.A.

CONDUCERE ORGANIZARE

CE ȘI CUM DECIDE BIROUL EXECUTIV AL CONSILIULUI OAMENILOR MUNCII

Concluzii pe marginea anchetei efectuate în următoarele centrale: Centrala Industrială de Prelucrări Metalurgice – București (C.I.P.M.); Centrala Industrială de Rulmenți și Organe de Ansamblare – Brașov (C.I.R.O.A.); Centrala Industrială de Electrotehnică și Automatizări – București (C.I.E.A.); Centrala Industrială de Medicamente, Cosmetice, Coloranți și Lacuri – București (C.I.M.C.C.L.); Centrala Industrială de Hirtie și Celuloză – Brăila (C.I.H.C.); Centrala Industriei Pielăriei, Cauciucului și Încălțăminte – București (C.I.P.C.I.); Centrala Industriei Berei, Spiritului și Amidonului – București (C.I.B.S.A.).

STUDIILE efectuate de specialiști ai Institutului Central de Cercetări Economice asupra activității organelor de conducere colectivă, pe baza investigării activității a peste 20 de centrale și întreprinderi industriale, au relevat atit existența unor valoroase caracteristici constructive și funcționale, cit și necesitatea unor perfecționări pe multiple planuri. În numărul de astăzi al revistei, publicăm o parte din concluziile referitoare la activitatea birourilor executive, organe de conducere colectivă ale centralelor, cu un predominant caracter operațional, care joacă un rol de prim rang în îndeplinirea planurilor de dezvoltare.

Caracteristici constructive și funcționale

CALITATEA deciziilor și măsurilor luate de biroul executiv este condiționată de mai mulți factori, între care un loc principal îl ocupă cei structurali, de unde rezultă și importanța cunoașterii acestora.

Din analizele efectuate a rezultat că birourile executive ale centralelor industriale se caracterizează prin aceea că atit ca dimensiune cit și ca structură asigură, în general, premisele organizatorice pentru constituirea unor puternice echipe de conducere. Astfel, dimensiunea medie a unui birou executiv este de 7,4 componenți, adică 82% din dimensiunea maximă pe care poate să o aibă acest organ, mărime care, după opinia noastră, se încadrează în limitele optime pentru constituirea unui puternic colectiv de conducere.

Dimensiunea adecvată a birourilor executive a fost însoțită și de asigurarea unei structuri, care din mai multe puncte de vedere poate fi apreciată ca corespunzătoare. Astfel, în ceea ce privește nivelul de pregătire, cea mai mare parte (86%) a componenților au studii superioare, fiind în principal ingineri și economiști.

În ceea ce privește problematica ședințelor birourilor executive, se constată că ea

Tabel nr. 1

Caracteristici privind desfășurarea reuniunilor biroului executiv

Indicatorul	Media pe cele 7 centrale investigate
1. Numărul mediu de probleme abordate într-o ședință	4,2
2. Durata medie de soluționare a unei probleme	48'
3. Numărul mediu de decizii care revin la o ședință abordată	2,7

este mai puțin amplă decit în cazul consiliilor oamenilor muncii, în medie cu aproape 25%. În schimb, perioada rezervată pentru abordarea unei probleme este sensibil mai mare, de peste 4 ori, ceea ce evident că asigură condiții mai bune pentru luarea unor decizii fundamentate. La această afirmație subscrie și faptul că numărul mediu de decizii luate pentru o problemă abordată este mai mic cu aproape 20%. Toate aceste elemente ne îndreptățesc să concluzionăm că activitatea reuniunilor biroului executiv se caracterizează – comparativ cu cea a consiliului oamenilor muncii – printr-un nivel superior de funcționalitate, fiind create condiții indiscutabil superioare pentru soluționarea multelor probleme care formează obiectul activității sale. Evident, între centralele industriale examinate există diferențe destul de mari.

Din analizele efectuate asupra activității biroului executiv a rezultat, pe lângă apreciablele elemente pozitive, și existența unor posibilități de perfecționare în continuare a activității sale.

Din categoria perfecționărilor a căror aplicare se află în mod preponderent în latitudinea unităților industriale, fac parte cele referitoare la structura biroului executiv. În vederea asigurării unei corespondențe mai depline între structura profesională și atribuțiile conferite prin lege, pe de o parte, și între structura profesională și problemele efectiv abordate de biroul executiv (vezi datele din tabelul nr. 2, în %), pe de altă parte, este necesară o reprezentare mai bună a organizatorilor și specialiștilor în probleme de personal (sau a cunoștințelor din acest domeniu). În prezent, deși atit majoritatea atribuțiilor (56%), cit și a problemelor abordate (65%) de biroul executiv, se referă la activitățile menționate, cadrele specializate în activitățile de organizare și de personal, care se ocupă în mod obișnuit de aceste probleme, reprezintă doar 40% din totalul componenților acestui organ. Practic, doar în două centrale industriale, C.I.R.O.A. și C.I.B.S.A., din biroul executiv face parte cite un specia-

list în probleme de organizare și, respectiv, de personal. Posibilități de îmbunătățire a structurii profesionale există mai ales pe seama reducerii personalului tehnic, care, în componența profesională a birourilor executive examinate reprezintă aproape 2/3, iar în structura posturilor după natura lor 1/5, în timp ce atribuțiile și problemele de natură tehnică efectiv abordate nu dețin decit maximum 3% din total.

La asigurarea unei mai depline corespondențe între structura profesională a biroului executiv și atribuțiile și problemele ce revin

Tabel nr. 2

Corespondența între pregătirea membrilor birourilor executive, natura posturilor ocupate, natura atribuțiilor legale și natura problemelor abordate efectiv.

	Economic	Tehnice	Personal	Organizatorice	Generale	Altele
Gruparea membrilor birourilor executive după natura posturilor ocupate	34	21	2	2	33	8
Gruparea membrilor birourilor executive după natura pregătirii lor	32	62	-	-	-	6
Natura atribuțiilor prevăzute de lege	21	3	35	21	9	11
Natura problemelor efectiv abordate	14	2	32	25	19	8

acestui poate contribui și perfecționarea pregătirii profesionale a membrilor săi. Din acest punct de vedere, două sint principalele direcții ce trebuie și pot fi avute în vedere.

În primul rind, este necesar ca, fără excepție, componenții biroului executiv să urmeze la maximum 5 ani – perioadă care este apreciată de numeroși specialiști că marchează modificări simțitoare în cunoștințele tehnice, economice și mai ales de conducere și organizare – un program de perfecționare la un centru specializat din afara unității. Suportul acestei propuneri îl constituie constatarea că în 5 din cele 7 centrale din eșanțon, între 75% și 14,3% dintre componenții biroului executiv, nu urmaseră nici un program, special de perfecționare.

Problematica abordată

O ALTĂ direcție principală de perfecționare a activității biroului executiv o repre-

Ce relație există între natura atribuțiilor legale, natura problemelor abordate și a deciziilor efectiv luate și pregătirea profesională a membrilor birourilor executive? Cit timp (deci câți bani) consumă, în medie, un birou executiv pentru a analiza o problemă și a lua o decizie? Cum se explică faptul că se abordează 10 probleme și se iau 3 decizii? Aprovizionarea ridică cele mai mari dificultăți, (după opinia membrilor birourilor executive), dar reține cel mai puțin atenția birourilor executive (după aceeași opinie)!

zintă structurarea mai judicioasă a problematicii abordate. Astfel, deși în general proporțiile între problematica și deciziile care se referă la principalele activități ale centralei industriale pot fi apreciate drept corespunzătoare (vezi tabelul nr. 3), în cazul unor centrale anumite domenii nu se bucură de atenția cuvenită. Între acestea, am menționat, în primul rând activitățile de cercetare-dezvoltare, care în două din centralele investigate — C.I.R.O.A. și C.I.P.C.I. — doar în mod cu totul sporadic au format obiectivul activității biroului executiv.

Un accent sporit considerăm că trebuie acordat în unele unități și problemelor de aprovizionare, cunoscută fiind importanța lor pentru dezvoltarea normală a procesului de producție și dificultățile care mai există în acest domeniu. Mai pregnant se pune această problemă pentru C.I.P.M. și C.I.R.O.A., în care problemele aprovizionării nu au format obiectul unor analize în nici o ședință a biroului executiv în perioada analizată, iar deciziile referitoare la perfecționarea procurării materiilor prime și materialelor reprezintă numai 3% și respectiv 2%.

Asigurarea unor proporții mai raționale între activitățile care sînt abordate de biroul executiv implică și diminuarea ponderii problemelor ce nu sînt nemijlocit legate de activitățile centralelor, incluse în tabele la categoria „alte probleme”. Faptul că în medie 9% din probleme și respectiv deciziile biroului executiv se referă la aspecte colaterale — cum ar fi: stabilirea cadourilor pentru protocol, stabilirea persoanelor care au dreptul să intre pe poarta principală a unității, aprobarea proiectelor de absolvire ale cursanților C.E.P.E.C.A. realizate pe exemplul respectivelor unități, etc. — reprezintă evident prea mult. Cele mai substanțiale rezerve de perfecționare din acest punct de vedere există la C.I.M.C.C.L., la care 1/5 din decizii se referă la asemenea probleme.

Aționarea în sensul direcțiilor menționate contribuie și la asigurarea unei corespondențe mai bune între problematica abordată de bi-

roul executiv și atribuțiile ce-i sînt circumscrise prin lege. Avem în vedere, în primul rînd — așa cum rezultă și din analiza datelor cuprinse în tabelul nr. 3 — creșterea ponderii acordate problemelor economice și tehnice. Pe această bază se poate asigura atît fundamentarea economică mai temeinică a deciziilor luate, cit și crearea unor premise mai bune pentru înnoirea produselor și tehnologiilor de fabricație. Concomitent se impune — în majoritatea centralelor investigate — să se evite suprasolicitarea aspectelor organizatorice.

Detalierea analizei pînă la nivelul exercitării fiecărei atribuții în birourile executive ale centralelor investigate, indică existența unor posibilități și mai mari de perfecționare în această direcție. Din datele culese reiese că problemele corespunzătoare unor atribuții prevăzute de lege nu au fost abordate de loc de către birourile executive investigate.

Cel mai pregnant se manifestă acest fenomen la C.I.R.O.A., C.I.P.M. și C.I.E.A., unde ponderea atribuțiilor neexercitate reprezintă 78%, 56% și respectiv 53%, în aceste unități existînd deci cele mai ample posibilități de perfecționare.

Creșterea gradului de exercitare a atribuțiilor, ca și asigurarea unor raporturi mai judicioase între diferitele categorii de probleme pe care le abordează și soluționează biroul executiv, este necesar să se facă în condițiile axării într-o măsură sporită asupra activităților în care centralele sînt confruntate cu cele mai complexe și dificile probleme. Această necesitate rezultă cu evidență din datele cuprinse în tabelul nr. 4. În mod cu totul surprinzător, problemele de aprovizionare, apreciate de conducerea tuturor centralelor cercetate că se inscriu printre primele 3 în ceea ce privește dificultatea rezolvării, nu se numără în nici una din centrale printre cele mai frecvent abordate.

Organizarea reuniunilor decizionale

LA ORIENTAREA mai adecvată a activității biroului executiv, ca și la îmbunătățirea procesului decizional, un aport deosebit de important poate să aducă realizarea pregătirii și desfășurării reuniunilor acestuia la un nivel superior. În acest scop, după cum a rezultat din analize, se poate acționa în mai multe direcții.

Astfel, este necesară programarea corespunzătoare a ședințelor biroului executiv, pe baza aplicării prevederilor cuprinse în lege și a luării în considerare într-o măsură sporită a naturii și complexității problemelor pe care centralele trebuie să le rezolve. Un prim pas în această direcție, îl reprezintă programarea judicioasă, din timp, de preferință trimestrial, a reuniunilor biroului executiv. Ri-

Tabelul nr. 4

Situație comparativă între cele mai complexe probleme cu care au fost confruntate centralele investigate și cele mai frecvent abordate de birourile executive

Activități	Proporția centralelor ale căror conduceri apreciază că în perioada 1973, 1974 activitățile menționate au ridicat cele mai multe și complexe aspecte de soluționat (în %)	Proporția centralelor ale căror birouri executive au abordat cu precădere activitățile menționate (în %)
1. Aprovizionare	100	-
2. Investiții	77	43
3. Organizarea de ansamblu a centralei	57	71
4. Personal	28	100
5. Producție	14	57
6. Financiar	14	43
7. Desfacere	14	-

dicăm această problemă, întrucît mai există centrale ale căror birouri executive nu-și planifică în mod corespunzător activitatea.

Spre exemplu, la C.I.R.O.A. și C.I.P.M. perioada medie dintre două reuniuni ale biroului este de 32 și respectiv 22,5 zile și nu de 10 zile cum prevede legea. În unele din unitățile investigate au existat și perioade mult mai mari între reuniunile acestui organ de conducere colectivă. Recordul îl deține biroul executiv de la C.I.R.O.A., care timp de peste 2 luni nu s-a întrunit nici măcar odată.

Desfășurarea activității biroului executiv pe bază de plan, este de natură să evite și cealaltă extremă, promovarea unui număr prea mare de ședințe, în anumite perioade. Cu două excepții, în toate centralele investigate, perioada minimă între două ședințe ale biroului a fost de numai 2 zile.

Tabel nr. 5

Caracteristici ale reuniunilor birourilor executive

Indicatori	Media pe cele 7 centrale investigate
1. număr de ședințe conform legii	38
2. număr de ședințe efectiv ținute	30
3. număr mediu de zile între 2 ședințe, conform legii	10
4. număr mediu de zile între două ședințe, efectiv realizat	15
5. perioada minimă între două ședințe succesive	2
6. perioada maximă între două ședințe succesive	39

Pe baza reglementării corespunzătoare a desfășurării reuniunilor biroului executiv se poate asigura și o pregătire temeinică a acestora. Astfel, pentru a determina dezbaterile cu maximă competență a problemelor înscrise pe ordinea de zi și, pe această bază luarea unor decizii eficiente, este necesară elaborarea și distribuția din timp de materiale pentru fiecare problemă ce se abordează. O altă necesitate se resimte, cu excepția C.I.H.C., pentru birourile executive ale tuturor centralelor investigate.

Îmbunătățirile pe planul pregătirii reuniunilor biroului executiv trebuie completată cu

Tabel nr. 3

Structura problemelor abordate și a deciziilor luate de birourile executive

Domenii	Structura problemelor abordate (%)	Structura deciziilor luate (%)
Cercetare-dezvoltare	7	5
Investiții	11	14
Producție	15	17
Organizare	5	6
Desfacere	4	7
Financiar-contabilitate	13	8
Personal	21	31
Ansamblul centralei	14	3
Altele	9	9

cele referitoare la desfășurarea lor propriu-zisă. În această direcție, rolul principal îl are directorul general al centralei, căruia îi revine sarcina conducerii nemijlocite a lucrărilor acestui organ. Din analiza activității biroului executiv a reieșit că printre elementele cărora directorii generali trebuie să acorde o atenție prioritară se numără selecționarea judicioasă a problemelor înscrise pe ordinea de zi, orientarea discuțiilor asupra problemelor esențiale ce trebuie soluționate, asigurarea unei atmosfere de lucru destinsă, încadrarea ședințelor într-un interval de timp rezonabil etc. Din acest ultim punct de vedere, deși situația este în general corespunzătoare — durata medie a unei ședințe de birou după aprecierea directorilor generali este de 2,5 ore — în multe unități aceasta mai poate fi redusă. Ne referim în primul rând la C.I.M.C.C.L., și la C.I.B.S.A. unde în medie o ședință durează 4 și respectiv 3 ore.

Aționarea în direcțiile arătate poate contribui la îmbunătățirea sub multiple aspecte a procesului de luare a deciziilor în colectiv. Astfel, pe această bază se poate asigura o amplificare a funcției decizionale a biroului executiv, necesitatea care se resimte mai ales la C.I.H.C. unde în medie într-o ședință se iau mai puțin de 5 decizii. Totodată se asigură și o mai temeinică fundamentare a hotărârilor și măsurilor, pe baza evitării luării unui număr prea mare de decizii într-o reuniune a biroului executiv. În unitățile cercetate, rezerve mai însemnate în această direcție există la C.I.P.C.I. și C.I.E.A.

Tabel nr. 6

Caracteristici privind procesul decizional
în cadrul birourilor executive

Indicatorul	Medie pe cele 7 centrale investigate
1. Numărul mediu de decizii luate într-o ședință	11,9
2. Durata medie a luării unei decizii	18'
3. Numărul mediu de decizii care revin la o problemă abordată	2,7

Analizele efectuate de noi, au relevat că, deși există unele preocupări și rezultate în această privință, realizarea unui sistem eficient de urmărire și control a realizării deciziilor stabilite de biroul executiv și consiliul oamenilor muncii, se pune cu toată acuitatea. Baza realizării unui astfel de sistem, o constituie asigurarea unei evidențe clare și precise a tuturor deciziilor luate de organele de conducere colectivă din cadrul centralelor industriale, a responsabililor pentru realizarea lor și a termenelor de finalizare. Subliniem această cerință intrucit în nici una din centralele cercetate nu există un asemenea sistem, ci numai elemente dispartate. O dovadă incontestabilă o constituie faptul că în fiecare centrală, pentru o parte din decizii, lipseau unele din elementele definitorii, esențiale, menționate mai sus, ceea ce explică de ce pe ansamblul eșantionului aproape jumătate din decizii nu corespundeau din acest punct de vedere.

**Ovidiu NICOLESCU
Ioan BRATU**

CONCEPTE ÎN ACTUALITATE

ABORDAREA SISTEMICĂ A ÎNTREPRINDERII SOCIALISTE

ACCELERAREA dezvoltării în lumea contemporană, determinată de revoluție tehnico-științifică, generează în toate domeniile de activitate fenomene din ce în ce mai complexe și dinamice, a căror abordare reclamă utilizarea unor concepte moderne, evaluate, capabile să le surprindă în toată complexitatea și dinamismul lor. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „...trebuie arute în vedere amplele mutații determinate de revoluția tehnico-științifică contemporană care face posibilă o mai bună înțelegere a diferitelor fenomene și legități, modifică o serie de concepte și adevăruri considerate pînă nu demult imuabile”¹.

Pe acest făgaș se înscrie pătrunderea și extinderea spectaculoasă în domeniul organizării și conducerii întreprinderilor a abordării bazate pe conceptul de sistem, aflată încă în faza de căutări. De definirea unei terminologii unitare și de încheiere a unui ansamblu de metode și tehnici proprii de operare.

TREBUIE subliniat că în condițiile socialismului, abordarea sistemică a organizării și conducerii beneficiază de un teren ideal de folosire și capătă dimensiuni deosebite. Edificiul economico-social al societății socialiste apare ca un sistem format din numeroase subsisteme organice și indivizibil legate, a căror existență și legătură sînt subordonate realizării obiectivelor strategice ale dezvoltării societății, stabilite de către partidul comunist.

Prin prisma noțiunilor de bază care definesc conceptul de sistem (obiective ; elemente și relații ; variabile ; structura ; starea ; transformarea ; intrări — respectiv parametri, adică intrările constante o perioadă de timp ; ieșiri — respectiv criterii, adică ieșirile esențiale care permit aprecierea funcționării sistemului ; funcția) și a caracteristicilor acestui (integralitate, ierarhizarea, reglarea și autoreglarea, dinamismul, adaptabilitatea, stabilitatea, finalitatea), precum și a diferitelor categorii de sisteme clasificate după diverse criterii, se poate aprecia că întreprinderea socialistă este un sistem : socio-economic, dinamic, complex, probabilistic, deschis, stabil, autoreglabil și autoorganizabil.

Întreprinderea poate fi considerată deci ca un sistem complex socio-economic, di-

namic și deschis în relația cu mediul din care primește materii prime și materiale, utilaje, energie, forță de muncă, informații și căruia îi restituie produse, lucrări, servicii și alte informații. Care este mecanismul funcționării întreprinderii, relevant de abordarea ei pe baze sistemice ?

ÎN PRIMUL RÎND ea reprezintă un ansamblu unitar căruia statul îi constituie un fond statutar (prin înzestrarea cu fonduri fixe și dotarea cu mijloace circulante) și îi stabilește regimul juridic (personalitatea juridică), conferindu-i o anumită autonomie funcțională ; acest ansamblu are o conducere proprie și funcționează pe principiul gestiunii economice, care reclamă individualizarea cheltuielilor și veni-

COMPONENTELE SISTEMULUI ÎNTREPRINDERE

Componente	Forme concrete	Trăsături specifice
1	2	3
Obiective	Realizarea unui anumit volum de producție. Diversificarea producției cu N produse. Acoperirea unui segment de piață cu o pondere de N% etc.	Derivate din planul național unic. Stabilite pentru anumite perioade de timp. Dinamice, progresive, mobilizatoare. Natură exogenă (fixate de centrală, minister) și endogenă (stabilite intern).
Elemente	Materiale : mijloace de muncă, obiecte ale muncii. Umane : persoane, colective (compartimente).	Diversitate mare. Natura elementelor materiale și profilul profesional al oamenilor sînt determinate de profilul întreprinderii.
Variabile (ale elementelor)	Pentru elementele materiale : capacități, parametri de funcționare, potențial, conținut caloric, randamente etc. Pentru elemente umane : specialitate, nivel de pregătire, motivare etc.	Diversitate foarte mare. Definesc funcționalități reclamate de profilul întreprinderii.
Relatii	Relații inter-colective. Relații inter-oameni. Relații om-mașină.	Formalizate (în cea mai mare parte) sau neformalizate. Condiționează dinamica sistemului întreprinderii.
Variabile (ale relațiilor)	Norma de deservire. Norma de conducere (ponderea ierarhică)	Precizate prin instrucțiuni. Condiționează calitatea sistemului om-mașină.

turilor pe care le determină funcționarea întreprinderii, ceea ce impune delimitarea ei precisă de alte ansambluri.

Conducerea întreprinderii asigură evoluția acesteia conform unor obiective riguros precizate, de natură exogenă sau endogenă. Obiectivele de natură exogenă sint în esență cele fixate prin indicatorii de plan, cele care stabilesc orientarea generală a producției întreprinderii în cadrul politicii de dezvoltare a centralei sau ramurii etc. Obiectivele de natură endogenă — stabilite în virtutea autonomiei funcționale a întreprinderii socialiste — se referă la gospodărirea rațională a resurselor (umane, materiale, bănești) și constau în dezvoltări prin efort propriu, angajamentele peste plan etc. Imbinarea armonioasă pe baza unui echilibru judicios între obiectivele exogene și endogene, precum și nivelurile la care se găesc centrele de decizie care le apreciază îndeplinirea acestor obiective, condiționează viteza de răspuns a întreprinderii la modificările macro-sistemului economico-social în care este integrată, respectiv dinamismul și adaptabilitatea sa.

ÎN AL DOILEA RÎND, întreprinderea este formată din subsisteme (activități, sectoare, funcțiuni) care se comportă semi-independent, în sensul că funcționarea lor este subordonată și integrată funcționării ansamblului orientat spre realizarea anumitor obiective aceste subsisteme sint coordonate de către conducerea întreprinderii, integrarea lor armonioasă dînd acesteia capacitatea de a-și realiza finalitatea sa economică și socială.

În acest sens, la luarea unei decizii care privește un anumit subsistem al întreprinderii trebuie avut în vedere impactul direct sau propagat al acestei decizii asu-

pra celorlalte subsisteme. Această viziune reclamă trecerea de la concepția tradițională a desfășurării procesului de conducere de-a lungul liniilor ierarhice verticale, specializate, la o concepție sistemică prin care procesul de conducere se realizează vizînd implicațiile deciziilor care străbat orizontal activitățile, în sensul și ritmul în care se desfășoară fluxurile materiale și informaționale în întreprindere.

ÎN AL TREILEA RÎND, întreprinderea are intrări specifice care corespund profilului ei, pe care le transformă în procesul de prelucrare în ieșiri necesare mediului. Pentru aceasta ea este structurată într-un mod corespunzător funcționalității ce i-a fost desemnată în ansamblul economiei, structura conferindu-i coeziunea necesară delimitării ei de mediu; modificarea structurii prin adăugarea sau suprimarea unor componente structurale (compartimente) determină modificări corespunzătoare ale funcționalității, în sensul lărgirii sau restrîngerii gamei de activități pe care este

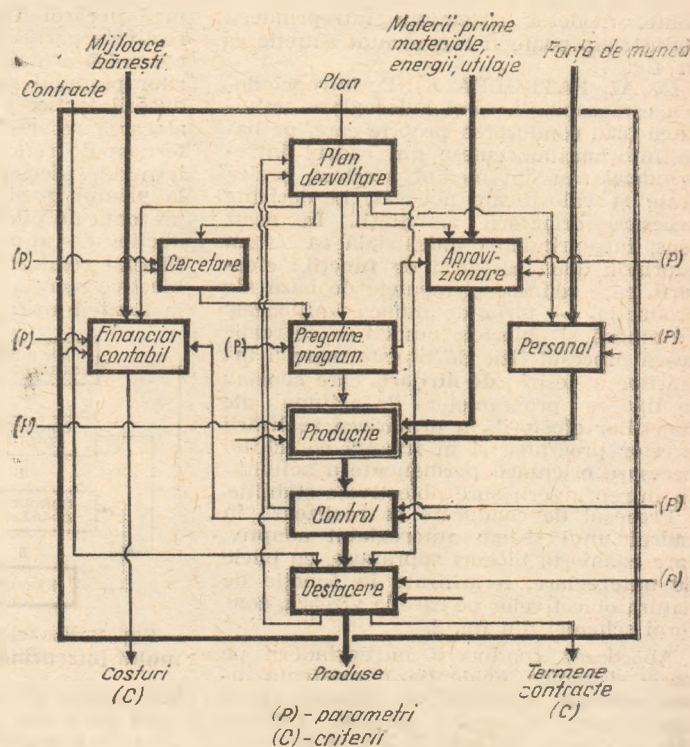

Fig. 1 Modelul sistemului întreprinderii industriale

capabilă să le realizeze. De asemenea, în întreprindere pot fi identificate toate componentele și caracteristicile sistemelor dinamice complexe, care îmbracă formele concrete și capătă trăsăturile specifice prezentate sintetic în tabelul nr. 1.

Prin prisma tuturor acestor conside-

	1	2	3		1	2	3
Structură	Frecvența legăturilor. Periodicitatea legăturilor etc.	Precizate prin norme ale structurilor organizatorice. Condiționează funcționarea elementelor puse în relație.	Determinate de funcția întreprinderii (de producție, de execuție, de prestații), de profilul și mărimea acesteia, de tipul producției (de masă, de serie, de unicate) etc. Formează „anatomia” întreprinderii.	Parametri	Parametri de funcționare, norme, instrucțiuni. Indicatori de plan. Norme de consum. Dispoziții.	Reglementează funcționarea sistemului. Constante pe perioade determinate de timp. Progressive de la o perioadă la alta.	
Stare	Potentialul inovativ, de dezvoltare, de producție, comercial, economic, financiar, social al întreprinderii.	Determină nivelul realizării indicatorilor de plan și participarea întreprinderii la formarea venitului național. Condiționează ritmul de dezvoltare a întreprinderii.		Ieșiri	Produse. Servicii. Lucrări.	Informații.	Volum planificat în funcție de nivelul nevoii sociale și de posibilitățile de satisfacere în perioada respectivă. Materializează participarea la crearea venitului național și a produsului social global.
Transformare	Profilarea și specializarea. Integrarea producției. Creșterea capacităților. Modificarea structurii de producție. Restructurările organizatorice etc.	Frecvența transformărilor determinată de accelerarea progresului tehnico-științific și de dinamismul economico-social. Formă de adaptare la modificările mediului. Condiție și efect al dezvoltării întreprinderii.		Criterii	Nivelul planificat al producției. Coeficientul calității produselor. Respectarea termenelor contractuale. Productivitatea muncii. Prețul de cost. Beneficiul etc.	Permit comparații. Permit centralizarea realizărilor la nivelul centralei, ramurii și economiei.	Permit aprecierea sintetică, calitativă a întregii activități a întreprinderii.
Intrări	Materii prime, materiale. Utilaje. Energie. Forță de muncă.	Mijloacele de producție și forța de muncă repartizate planificat. Reglementează și orientează activitatea întreprinderii. Condiționează fundamentarea actelor decizionale în întreprindere.		Funcție	Realizarea prin procese adecvate a produselor, lucrărilor sau serviciilor. Obținerea prin procese adecvate a informațiilor necesare. Valoarea ieșirilor (produse, servicii, lucrări) este mai mare decît valoarea întrebărilor (resurse) cu valoarea adăugată în întreprindere.	Determinată de rolul și locul întreprinderii în cadrul economiei.	Dependentă de structura de producție și organizatorică. Dependentă de starea sistemului. Coeficientul de transfer este de amplificare pentru întreprinderile rentabile și de reducere pentru cele nerentabile.
				Funcție de transfer (coeficient de transfer și defazare)			

DIMENSIUNILE UMANE ALE PLANIFICĂRII SOCIALE

TEORII IDEI

TRĂSĂTURA dominantă a dezvoltării societății noastre contemporane este procesul neconținut de perfecționare a tuturor laturilor vieții economico-sociale, spirituale și politice. Profundele prefaceri înfăptuite de poporul nostru în cei 30 de ani de viață liberă au avut ca rezultat mutații cantitative și calitative în structurile de bază social-economică — creșterea interconstrucțiilor dintre diferitele sfere ale societății. Intrarea țării noastre într-un stadiu superior al edificării socialismului și trecerea la comunism impune cu necesitate — alături de alte obiective majore — lărgirea ariei de cuprindere și perfecționare a planificării economico-sociale.

Referindu-se la această cerință a perfecționării conducerii și planificării dezvoltării economico-sociale, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Conducerea planificată a societății trebuie

să-și propună dezvoltarea în ritm înalt și în același timp, armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, procesul producției de bunuri materiale în pas cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. În același timp, conducerea planificată a societății trebuie să urmărească formarea și perfecționarea noilor relații de producție și sociale, afirmarea în viață a principiilor dreptății și echității comuniste...”¹.

Puternica efervescență politică, prilejuită de documentele programatice ale Congresului al XI-lea al P.C.R., de pregătirea pentru o nouă perioadă legislativă a Marii Adunări Naționale în urma alegerilor de deputați care vor avea loc în curând, creează un climat favorabil pentru reflecții cu privire la necesitatea și posibilitatea perfecționării conducerii și planificării proceselor sociale.

Realizarea impactului dintre economic și social

PRACTICA noastră a planificării complexe social-economice demonstrează și confirmă justetea ideii marxiste a rolului determinant al economicului în viața socială. Îmbinarea organică a planificării economice cu cea socială constituie fundamentul planificării socialiste. Desigur, orice încercare de a reduce în mod mecanicist „socialul” la „economic” ca și prezentarea necesității planificării sociale în afara sau alături de cea economică, poate avea nu numai efecte nedorite ci și dăunătoare. Totuși, în literatura de specialitate, nu numai în cea socialistă, se vorbește în ultima vreme, tot mai mult despre o planificare socială propriu-zisă, deslușindu-se cel puțin trei modalități de abordare².

1). În sensul cel mai larg se consideră că planificarea socială vizează **dezvoltarea tuturor relațiilor sociale**, inclusiv a celor economice. Ca „plan al dezvoltării sociale” considerându-se planul economic tradițional.

2). Un alt punct de vedere conferă planificării sociale sarcina **îmbunătățirii uneia sau altele din condițiile vieții oamenilor**, rezolvarea nevoilor consumului, ridicarea bunăstării, construcția de locuințe și așezăminte cultural-educative — fără a lua în considerare relațiile sociale și dinamica acestora.

3). În sfârșit, prin planificare socială, unii autori consideră posibilă **modificarea raporturilor sociale** în direcția **comunismului**.

Pentru a lua în considerare atât diacronia cât și sincronia societății, apreciem că numai prin îmbinarea celor trei modalități de abordare se poate vorbi cu sens despre planificarea dezvoltării sociale

ceea ce apare în mod evident în prevederile sistemice ale Programului partidului nostru. Astfel, planificarea socială apare ca un mijloc în vederea realizării dezbaterii formulate în documentele noastre de partid, cu privire la formarea și perfecționarea noilor relații de producție și sociale.

Obiectul planificării sociale pe termen lung ar consta, în accepțiunea noastră, în: — modificarea conștientă și planificată a relațiilor și proceselor sociale dintre colective și în interiorul acestora;

— optimizarea condițiilor de dezvoltare a personalității socialiste, ceea ce presupune perfecționarea condițiilor existente de viață ale membrilor societății, pe baza unei dezvoltări armonioase a tuturor laturilor vieții sociale, prin utilizarea integrală a rezervelor de care dispune fiecare subsistem social.

Se poate, desigur, obiecta că acest lucru l-am realizat și pînă acum prin activitatea de planificare care a fost și este complexă, atât economică cât și socială! Fără doar și poate, planificarea din punct de vedere al economiei naționale a avut și are înfrunziri asupra tuturor sferelor vieții sociale, asigură condițiile obiective și materiale dezvoltării armonioase a întregii societăți. Repetăm, a analiza necesitatea planificării sociale independent de planificarea economică și nu într-o viziune unică — prin luarea în considerare a împlinirii aspectelor economice cu cele sociale propriu-zise, a interconstrucțiilor lor pe baza economiei — ar fi echivalent cu un demers voluntarist. Considerăm însă, că în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, este nevoie și mai mult de o anumită defetșizare a cifrelor din planurile noastre de dezvoltare economică, pentru a putea vedea dincolo de raporturi „între indicatori”, **relații între oameni și raporturi sociale complexe**. Dacă unei perioade, inevitabile de altfel, de creștere extensivă, de acumulare cantitativă, i-a corespuns și o anumită viziune mai tehnicistă a conducerii, acceptarea tacită a unui anumit automatism al devenirii relațiilor de producție socialiste, astăzi dar mai cu seamă mâine se impune

cu necesitate ridicarea la un nivel calitativ superior a activității de conducere și planificare conștientă a tuturor sferelor vieții sociale. Firește, nu pledăm pentru minimalizarea importanței metodelor cantitative în activitatea de conducere și planificare, ci pentru utilizarea și perfecționarea acestor instrumente, pentru **înglobarea în corpul lor** și a celor calitative, de natură socială.

Considerăm că planificarea complexă va trebui să vizeze nu numai consecințele sociale ale transformărilor economice și nevoile stricto sensu pentru asigurarea creșterilor cantitative (ca de la cauză la efect), ci și acele fenomene și procese ale vieții sociale în ansamblu, ce pot influența asupra structurii sociale a societății și a subsistemelor ei. O conducere conștientă și planificată trebuie să aleagă țeluri și obiective ale **evoluției** dorite a relațiilor sociale viitoare și aceasta nu printr-o simplă extrapolare a tendințelor prezentului. Aceasta presupune, desigur, că în conturarea precisă a obiectivului social să se reunească reprezentările diferitelor științe, ale teoriei marxiste, despre viitor, prin luarea în considerare a sistemului global și al condițiilor reale de dezvoltare. Fr. Engels atrăgea atenția asupra necesității luării în considerație a întregii vieți sociale în activitatea de planificare economică atunci când afirma „După răsturnarea revoluționară a burgheziei, oamenii vor învăța să se lămurească asupra urmărilor indirecte, mai îndepărtate ale activității productive și vor căpăta în felul acesta posibilitatea de a **domina și reglementa aceste urmări**”³.)

Problema realizării impactului dintre economic și social, în activitatea practică de planificare, impune din ce în ce mai mult, o cercetare multidisciplinară, în vederea elaborării mijloacelor necesare operaționalizării, măsurării și evaluării proceselor sociale. Aceasta înseamnă, cu alte cuvinte, trecerea de la informația economică la informația transeconomică, de la indicatori statistico-economici la indicatori sociali⁴). Nu ne propunem să zăbovim

cu Michel CEPEDE

economist francez

UN VEHICUL SPAȚIAL NUMIT „PĂMÎNT”

Michel Cepède s-a născut la 20 octombrie 1908 la Pas de Calais. A urmat cursurile Institutului Național Agronomic și Universității Sorbona. În 1931 devine asistent de economie rurală la Institutul Național Agronomic, iar în 1947 profesor la același institut.

Paralel cu activitatea didactică ocupă funcții importante în Ministerul Agriculturii (între 1957—1959 director pentru studii și plan) ca și în organisme internaționale: între 1959—1962 a fost președintele Comitetului Agricol al OCDE, din 1945 și pînă în prezent — membru al delegației franceze la FAO, fiind penultima președinte independent al Consiliului FAO.

Este membru al Academiei de Agricultură a Franței și al Academiei de Economie Agrară de la Florență.

Printre lucrările mai importante menționăm: „Economia alimentară a globului” — 1953, „Economia necesităților de consum” — 1956, „Hrană pentru oameni” — 1963, „Populație și hrană” — 1965, „Tratat de agricultură”, împreună cu George Weyll — 1965; „Foamea” — 1967.

Este directorul publicației lunare „Națiuni solidare” editată de Comitetul Francez pentru Campania Mondială împotriva Foamei.

● Cunoșcînd activitatea d-ștră de peste trei decenii ca expert în cadrul organismelor internaționale, ca și cea de profesor de economie și sociologie v-aș ruga să expuneți opinia d-ștră asupra modalităților în care omul (specia umană) și-ar putea concentra mai eficace eforturile pentru a înfrunta

natura, a o stăpîni și exploata potrivit intereselor lui.

— Dacă ar fi să comparăm pămîntul cu un vehicul spațial, iar locuitorii săi cu pasagerii acestui vehicul constatăm că problemele supraviețuirii sînt în mare aceleași.

Vehiculul numit „Pămînt” împreună cu biosfera sa își urmează de milioane de ani ruta, transportînd prin spațiu sarcina să crescîndă de ființe umane cu o viteză pe care pasagerii săi nu o pot realiza. Întrebarea pe care și-o pun călătorii este: pentru cită vreme resursele existente vor asigura cursa?

În acest cadru limitat trebuie asigurat călătorilor un „sejur” cit mai îndelungat, trebuie asigurată alimentația lor, distrugerea nocivităților, menținerea vieții. Și pentru asta trebuie să ai puterea de a privi în viitor.

Resursele de care dispune omenirea sînt de două feluri: epuizabile și inepuizabile. Resurse epuizabile sînt rezervele fosile de energie cum ar fi: cărbunele, gazele, petrolul — produse ale fotosintezelor ancestrale acumulate în decursul erelor geologice. Transformarea carbonului prin fotosinteză în hidrați de carbon și oxigen oferă lumii vii combustibilul indispensabil, antrenînd totodată în biosferă circulația apei, azotului și altor elemente minerale. Abundența combustibililor fosili și relativ lesnicioasa lor obținere a dus la un consum nerațional al acestora ignorîndu-se aproape complet existența unor resurse inepuizabile cum sînt: energia atomică, energia apei, energia soarelui, energia „agricolă”.

După cum se știe, vegetația care recepționează pînă la 80% din energia solară efectuează o „prelucrare primară” a acesteia dar numai în proporție de 0,6—0,8% din ea, restul pierzîndu-se în spațiu. Dacă s-ar putea reține pe Pămînt numai timp de 10 minute energia primită de la soare s-ar putea acoperi întregul consum de energie al pămîntului pe un an de zile (sub toate formele ei). Abia dificultățile apărute în ultima vreme au reamintit oamenilor existența unor resurse inepuizabile, necesitatea exploatării lor.

În același timp s-a ridicat problema bunei gospodăririi a rezervelor epuizabile care sînt patrimoniul omenirii, sau cum spunea Francois Perroux ale „patriei planetare”. Este necesară o cooperare amplă între toți cei care sînt conștienți de solidaritatea ce unește pe toți pasagerii „vehiculului spațial”.

Agricultura intensivă — bazată pe mecanizare complexă și îngrășăminte — a dus la creșterea cheltuielilor de energie și în această ramură. În 1964, în India și Indonezia 10 000 de kcal de orez se produceau cu cheltuieli de energie de 70 kcal, în timp ce în Statele Unite ale Americii se cheltuiau 1 000 kcal, pentru a produce 10 000 kcal de grâu sau 70 000 kcal pentru a produce 10 000 kcal carne de vită, deci cu un bilanț energetic deficitar. Aceasta în condițiile în care în lume există încă șomaj de mari proporții, deci forță de muncă, energie, nefolosită. De ce nu am putea vorbi în loc de industrializarea agriculturii de cgrarizarea industriei.

● Cum explicați paradoxul lumii contemporane în care țările industrializate exportă cerealele țărilor agricole?

— Multe țări în dezvoltarea lor au trecut printr-o perioadă de import de produse agricole. Chiar și Statele Unite acum 200 de ani, cînd au început să-și dezvolte exportul de tutun și bumbac au importat grâu. De asemenea, țările în curs de dezvoltare, foste colonii în care se mai menține monocultura sau culturi de tip colonial, sînt nevoite să importe cereale. Ex. țările francofone din Africa de vest exportă cafea, cacao, ananas și importă produse alimentare de o valoare ce depășește deficitul balanței lor comerciale.

Un caz semnificativ pentru efectele nefaste ale monoculturii de tip colonial îl pre-

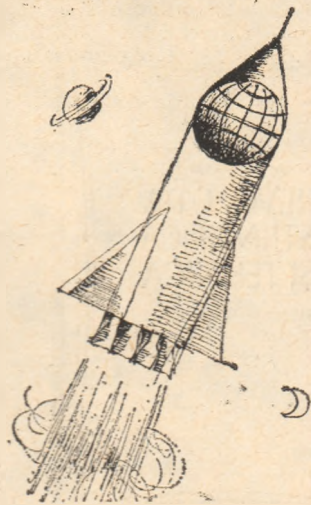
zintă Insula Reunion. Înaintea de cel de al doilea război mondial ea exporta zahăr. În acea perioadă această cultură era rentabilă deoarece vînzînd 1 calorie de zahăr, se putea cumpăra pe piața mondială 2 calorii de orez, dublînd astfel producția. După război, acest raport a devenit 1/1, astfel că nu-și mai pot asigura nici alimentația. Reiese de aici importanța dobîndirii independenței alimentare. Chiar în condițiile în care prețurile la produse alimentare nu sînt atît de ridicate ca în prezent, nu este rentabil să-ți procuri alimentele de bază din import. Cu atît mai puțin în ultimii ani ce au înregistrat creșteri uriașe ale prețurilor. Luînd ca bază anul 1971 = 100 indicii prețurilor comerciale F.O.B., port S.U.A. au evoluat astfel: 1972 — grâu 106, porumb 91, soia 109; 1973 — grâu 175, porumb 142,5, soia 200.

Exportul masiv al țărilor industrializate în 1972—1973, în special al S.U.A., se explică tocmai prin faptul că prețurile erau în creștere. În condițiile devalorizării dolarului aceste exporturi au devenit foarte competitive, ceea ce a stimulat decizia de diminuare a stocurilor de cereale, realizînd încasări de aproape 10 miliarde dolari în balanța de plăți (deficitară).

Dacă statele în curs de dezvoltare caută ca prin măsuri de planificare a familiei să limiteze creșterea cererii de alimente, cererea de profit în țările dezvoltate nu are limite. În acest fel pot fi apreciate retragerile de suprafețe din circuitul agricol în aceste state, urmărînd menținerea ridicată a prețurilor.

● Și totuși, trebuie să existe o cale de mediere între coabității, de supraviețuire în „vehiculul nostru spațial”...

— Vă pot spune că sînt în mijlocul acestor probleme încă din 1945 cînd s-a creat Orga-

nizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) și constat că s-au făcut puțini pași înainte. În mai 1946 la Washington „Conferința asupra problemelor urgente ale refacerii” recunoștea că numai prin organizarea producției și a piețelor se poate obține rezolvarea problemelor alimentare pe termen lung. Cu toate acestea, propunerea de creare a Oficiului Mondial pentru Alimentație făcut încă de primul președinte F.A.O., John Boyd Orr a trenat pînă la Conferința de la Roma din 1974.

Cred că guvernele sînt prea preocupate să aperse interesele ce le-au fost încredințate, evident divergente într-o lume în competiție, ceea ce face uneori foarte dificilă armonizarea punctelor de vedere într-o politică comună în interesul tuturor și în special al generațiilor viitoare.

Interviu de
Ioan GEORGESCU

lismului contemporan, Paul Fabra nu atacă totuși sistemul de exploatare a muncii de către capital, ci se declară numai adversar al supraprofiturilor, obținute de monopoluri. Ideea naționalizării o acceptă pentru avuțiile subsolului. După opinia sa, „capitalismul nu este altceva decât sistemul care permite omului să-și regăsească valoarea deplină a produsului muncii sale” (p. 375). Întâlnind asemenea teze în lucrarea lui Fabra, cititorul este îndreptățit să se întrebe: „în ce constă anticapitalismul concepției sale?” Pentru a fi anticapitalist nu este suficient să te declari adversar al monopolurilor capitaliste și să-ți însușești teza abstractă că la originea oricărei avuții este munca omenească.

Cel mai important principiu al economiei politice ar fi, după opinia lui Paul Fabra, „egalitatea schimbului” (p. 270). Este incontestabil că realizarea schimbului echivalent de valori este un principiu economic major, dar, după cum se știe, Marx a dovedit producerea plusvalorii în capitalism, chiar în condițiile schimbului echivalent. În afara de aceasta, schimbul este o fază

derivată, subordonată producției. Caracterul schimbului este determinat de relațiile de producție. Un schimb echivalent de valori nu poate avea loc într-o societate divizată în clase antagoniste, în care domnește exploatarea omului de către om. Prioritatea acordată schimbului viciază întreaga construcție teoretică a lui Fabra.

Societatea preconizată de Fabra după modelul ricardian este construită pe ipoteza unei piețe concurențiale, căci — după opinia sa — „piața, chiar imperfectă, este pe departe instrumentul cel mai adecvat și cel mai simplu de previziune, realizând adaptarea constantă a ofertei și cererii” (p. 369). Apologia pe care o face Fabra pieței liberei concurențe este în contradicție cu procesul obiectiv al accentuării concentrării și centralizării capitaliste, cu opinia dominantă în gândirea economică burgheză contemporană; ea este utopică în condițiile creșterii gradului de intervenție a statului în economia capitalistă, preconizând o revenire la vremuri de mult opuse.

Adversitatea sa față de planificarea economiei naționale

rezultă din exacerbarea posibilităților pieței: „O economie astfel planificată este caricatura unei economii libere, căci piața nu este altceva decât locul unde diferiți producători își ajustează reciproc programele lor de viitor” (p. 317). Paul Fabra „uită” că piața nu intervine de regulă decât „post festum” și că, de altă parte, socialismul nu este nici el lipsit de piață și ignoră că determinarea anticipativă a unui raport optim între plan și piață constituie o preocupare constantă a conducerii economiei naționale în socialism.

După opinia lui Paul Fabra, a fi împotriva capitalismului nu înseamnă a fi pentru socialism. În general, opoziția dintre capitalism și socialism este foarte confuză în concepția sa și reprezintă o denaturare a esenței procesului istoric de construire a unei noi orinduirii sociale, diametral opuse societății capitaliste, incompatibilă cu obiectivitatea omului de știință, care pretinde că „reabilitează economia politică”, dezvoltând ideile lui Ricardo.

Referindu-se la perspectivele economiei socialiste, Paul Fabra consideră că „visul socialist, sub

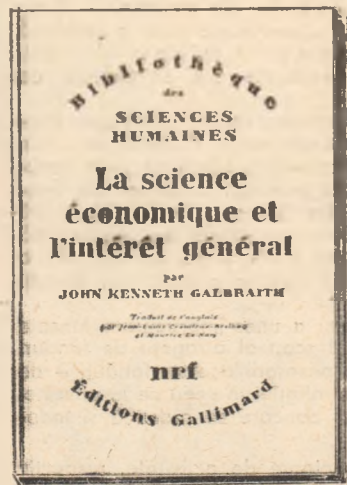
forma sa extremă, este ca și transpunerea într-o lume viitoare etic și imaginară a universului teoretic construit de economiștii erei clasice pentru nevoile raționamentului. Dar simultan ca a-dăparea sa de la izvoarele economiei politice, marxismul își propune ca obiectiv să elibereze omul de legile pe care această știință le-a descoperit. Aceste două abordări sînt contradictorii și, de aceea, programul revoluționar este pătat de o ambiguitate inevitabilă” (p. 313).

În realitate, experiența istorică demonstrează o altă inevitabilitate: trecerea pe scară mondială de la capitalism la socialism. Eroarea lui Paul Fabra, dacă se poate vorbi în acest caz numai de... „eroare”, constă în neînțelegerea caracterului logic al acestui proces. „Anticapitalismul” său pare să se reducă mai curînd la un oftat anacronic după capitalismul liberei concurențe. Mesajul „anticapitalist” al lucrării sale se limitează la ideea de a denumi economia capitalistă „economie de schimb”.

M. HOROVITZ

*) Paul Fabra. L'anticapitalisme. Arthaud. Paris. 1974. 432 p.

lui economic general în lumea occidentală față de momentul apariției lucrării originale (inceputul anului 1973), editorul a simțit nevoia să atragă atenția, într-o scurtă notă, asupra faptului că JKG preconizează în prezent măsuri mult mai severe pentru a se face față recesiunii și inflației. El se pronunță pen-

tru sporirea impozitelor, restrângerea creditului, controlul prețurilor și al salariilor ș.a. Această actualizare, cu accent pe combaterea inflației, a fost însă corectată la rîndul ei, de curînd, prin măsurile administrației S.U.A. care, după cum se știe, a reorientat politica economică spre combaterea recesiunii și a șomajului. Actualizarea lucrărilor teoretice întîmpină oarecare dificultăți, cum se vede, în conjunctura economică actuală din Occident.

Strategia întreprinderilor multinaționale

● REVISTA cehoslovacă ZAH-RANICNI OBCHOD, nr. 12 1974, publică articolul Finanční strategie mnohonárodních společenství (Strategia financiară a întreprinderilor multinaționale) de ing. Eva Cernohlávková, în care se prezintă concentrarea tot mai puternică a capitalului în țările capitaliste dezvoltate, al cărei rezultat este creșterea enormă a monopolurilor supra-naționale. Referindu-se la modalitățile de transfer al capitalului, autoarea arată, printre altele, că o variantă posibilă de finanțare a firmelor din străinătate este leasing-ul. Adesea se folosește transferul sub forma plăților pentru licență sau pentru management. În general, strategia financiară a întreprinderilor multinaționale este caracterizată de străduința de a obține fondurile necesare de unde cheltuielile sînt mai reduse și de a le utiliza unde există împrejurări optime pentru reproducerea capitalului. În condițiile complexității problemelor valutare, de impozite, comerciale și politice, aceasta presupune însă analiza condițiilor viitoare în care va acționa capitalul, condiții care implică întotdeauna un risc ce nu poate fi calculat.

Revista „Perspectives” : apartheidul mondial este imposibil.

● CONSACRIND un editorial necesităților instaurării unei noi ordini economice internaționale într-o lume în care „resur-

sele, producția și creșterea să fie mai echitabil repartizate”, revista franceză PERSPECTIVES (nr. 1356 1974) scrie că „a recicla petrolul, presupunînd că se va reuși acest lucru, înseamnă a se ocupa numai de efecte”. Cauzele, scrie revista, sînt actualele inegalități și decalaje între nivelurile de dezvoltare, evidențiate de faptul că din cele 2,6 miliarde de oameni trăind în țări în curs de dezvoltare 900 milioane au un venit egal sau mai mic de 1,5 franci pe zi.

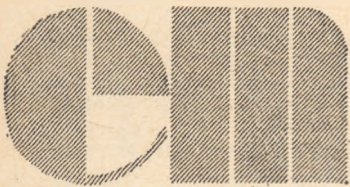
Evenimentele din ultimul an și jumătate anunță fără îndoială o schimbare fundamentală în relațiile dintre țările industrializate și cele în curs de dezvoltare. În condițiile în care „lumea a treia” reprezintă o piață potențială enormă, dar deține și resurse esențiale de materii prime (95% din crom, 89% din mangan, 65% din bauxită, 48% din cuprul existent pe plan mondial), nu există o altă alternativă decât crearea unei noi ordini economice și cooperarea internațională. „Apartheidul la scară mondială apare imposibil”, constată „Perspectives”.

Vasili Leontief și Piero Sraffa.

● REVISTA americană JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE vol. XII, nr. 3, septembrie 1974, publică studiul lui A. L. Levine This Age of Leontief... and Who? An Interpretation (Această epocă a lui Leontief... și a cui? O interpretare), în care autorul pornește de la afirmația lui Paul A. Samuelson

că perioada actuală din istoria gândirii economice ar fi epoca lui Leontief și Sraffa Alăturarea acestor două nume a produs o oarecare surpriză, deoarece personalitatea lui Sraffa este prea puțin cunoscută în gândirea economică occidentală. Lucrarea fundamentală a lui Piero Sraffa Production of commodities by means of commodities: Prelude to a critique of economic theory (Producția mărfurilor prin intermediul mărfurilor: Preludiu la o critică a teoriei economice), New York, Cambridge University Press, 1960, a fost recenziată de economiști de prestigiu (printre care, R. F. Harrod și Joan Robinson) la apariția ei, dar ea nu a determinat o pătrundere pe scară largă a ideilor autorului cărții în conștiința economiștilor contemporani.

După opinia lui A. L. Levine, lipsa de notorietate a lui Sraffa se datorește atât unei interpretări eronate a concepției sale, precum și modului de expunere foarte compact ai ideilor. Piero Sraffa urmează tradiția clasică, elaborînd un model în care prețul relativ este în funcție de structura și relațiile tehnice ale producției, fără intervenția directă a cererii consumatorilor. Teoria liniară de determinare a prețurilor elaborată de Sraffa este apropiată cu cea din sistemul input-output al lui Leontief și din modelul echilibrului economic general al lui von Neumann.

ECONOMIE MONDIALA

INTENSUL proces inflaționist din economia țărilor capitaliste, care deocamdată nu vedește vreo tendință de încetinire, face să se contureze mai precis pericolele pe care le comportă continuarea sa pentru țările respective. Deprecierea monetară restrânge cererea efectivă, agravând fenomenele de recesiune, ascute contradicțiile sociale, accentuează dez-

echilibrele din sfera schimburilor internaționale. Nu este de mirare că orice fel de propuneri de stăvilire a inflației sînt amplu discutate, în speranța de a se găsi, dacă nu antidotul, măcar unele soluții parțiale. Tot mai mulți economiști teoreticieni se pronunță în prezent pentru folosirea indexării ca mijloc de a frîna inflația și mai ales de a anula unele din efectele ei negative imediate. Pe plan

intern se urmărește prin asemenea propuneri menținerea venitului real al unor categorii de oameni, iar pe plan extern menținerea prețului real de vânzare al unor produse sau, altfel spus, venitul real din export al unor țări. Trebuie arătat că studierea eficienței unei astfel de practici este în orice caz îndreptățită, avînd în vedere ritmul actual de deprecieri monetare din Occident.

Automatismul pierdut

DEVENITA o maladie cronică a economiei capitaliste după al doilea război mondial, inflația, atîta timp cît evolua în condițiile creșterii generale a venitului național, a fost considerată în Occident ca un „rău necesar” sau chiar ca o contribuție la facilitarea acestei creșteri. În țările occidentale dezvoltate industrial, ritmul mediu anual de creștere a prețurilor cu amănuntul fluctua în anii '60 în jurul a 3%. Cînd urcările de prețuri atingeau sau depășeau 4%, se considera că există o situație periculoasă și se adoptau măsuri de frînare.

Asemenea fenomene s-au produs și în perioada de recesiune a economiei capitaliste din anii 1970-1971. Anul 1972 a readus însă în actualitate problema creșterii ritmului inflației, de data aceasta cu accelerări simțitoare de la un trimestru la altul care au continuat și în 1973. Deși deprecieri monetară avea loc în procente diferite de la țară la țară, tendința de generalizare a devenit curînd evidentă, fiind însoțită de o instabilitate crescîndă a situației monetare internaționale ca urmare a crizei sistemului de la Bretton Woods. În medie, în anul 1974 ritmul inflației a ajuns la 12%-14% în țările occidentale industrializate, diferențele înscriindu-se între 7% în R. F. Germania și 25% în Japonia. Această accelerare a devenit cu atît mai alarmantă cu cît s-a menținut și în condițiile recesiunii, transformînd fenomenul de „stagflație” (inflație plus stagnare economică) în „slumpflație” (inflație plus criză).

S-a pierdut în felul acesta unul din „automatisme” specifice ale economiei capitaliste a perioadei de după al doilea război mondial. Dacă pînă la război faza de criză a ciclului capitalist era însoțită de regulă de scăderi de prețuri, în perioada postbelică, mai precis după 1950, această fază se caracteriza în sfera mișcării prețurilor prin încetinirea creșterii acestora. Or, în condițiile fenomenelor recesioniste de după semestrul II 1973 deprecieri monetară, dimpotrivă, s-a accelerat. Această evoluție, împreună cu dimensiunile deprecierii, formează terenul pe care a apărut problema indexării.

O preocupare veche... în actualitate

PE plan teoretic este vorba de fapt de o reapariție a problemei încă în secolul trecut (1875), economistul englez Stanley Jevons propunea folosirea metodei indexării. Ideea a fost reluată și susținută, în perioada dinaintea primului război mondial și între cele două războaie, de Alfred Marshall, Irving Fisher, Silvio Gesell, J. M. Keynes.

Folosirea în practică însă a fost rară și limitată. O experiență cunoscută a fost făcută în S.U.A. în 1925 printr-o emisiune de obligațiuni ale firmei Rand Kardex Company, „legate” de indicele prețurilor cu ridicata. Aceste obligațiuni au fost transformate în 1927 în acțiuni preferențiale și în obligațiuni obișnuite. De asemenea, într-o serie de contracte bilaterale a fost folosită clauza aur ca măsură de protecție împotriva devalorizărilor monetare. În același scop, în contracte exprimate într-o monedă de mai mică circulație internațională se folosea indexarea acesteia față de o monedă de largă circulație considerată valută forte (lira sterlină, dolarul S.U.A., francul francez).

În condițiile de după cel de-al doilea război mondial, indexarea a căpătat mult mai mulți adepți și a început să fie folosită în practică, în diverse țări, ca replică la permanentizarea fenomenelor inflaționiste.

Modalitățile variate ale indexării se reduc toate la legarea unei sume de primit (salariu, valoarea unui titlu, a unui contract etc.) fie de un etalon monetar, fie de prețul unui produs sau al mai multor produse la un moment dat, pentru evitarea pierderilor de pe urma variațiilor de prețuri sau a devalorizării monedei în care urmează să se facă plata. În cele mai multe din cazurile în care se urmărește conservarea puterii de cumpărare a unui venit, legarea se face de un indice al prețurilor considerat de către ambele părți ca cel mai elocvent pentru cazul respectiv.

Denumirea curentă a metodei provine din literatura economică anglo-americană în care se folosesc mai multe expresii pentru a o desemna, unele mai generale ca „indexation” sau „index-linking” (legarea de un indice), altele mai specifice ca „monetary correction” (corectare monetară) sau „purchasing-power guarantees” (garanții pentru menținerea puterii de cumpărare).

Formele de indexare folosite pe plan intern se subîmpart de obicei în indexare parțială și indexare complexă sau totală.

Indexarea parțială utilizată cel mai mult pînă în prezent a fost aceea a legării salariilor de evoluția indicelui costului vieții sau a indicelui prețurilor cu amănuntul al bunurilor de consum. În țările vest-europene unde forța organizată a clasei muncitoare a reușit să impună aplicarea acestei metode încă din primii ani de după război, de exemplu în Franța, ea este mai cunoscută sub denumirea de „scară mobilă a salariilor”.

Indexarea depozitelor în conturile bancare, pentru stimularea economiilor particularilor, s-a aplicat, de exemplu, în Finlanda încă din primii ani de după război, atît la depozitele în bănci cît și la bonurile de tezaur și mai ales la asigurările pe viață. La depozitele bancare indexate se aplica o dobîndă între 2,50 și 5,75 la sută, după perioadă, iar suma depozitată la sfîrșitul perioadei era recalculată în funcție de evoluția indicelui costului vieții. Sfera de aplicare a indexării s-a redus în Finlanda în anul 1968. În prezent sînt discuții pentru extinderea acestei practici.

Indexarea împrumuturilor statului, sau a unor împrumuturi lansate de firme particulare, urmărește același scop al atragerii de fonduri cu dobînzii mici, în speranța — pentru posesorii acestor fonduri — de a vedea limitate sau anihilate efectele inflației în ceea ce le privește. Ca un corolar al indexării depozitelor bancare se practică și indexarea creditelor.

Indexarea aplicată în mai multe sectoare de activitate, respectiv **indexarea totală**, a fost folosită în Brazilia în special pentru reducerea ritmului inflației, contribuind și la creșterea economică. Problema esențială într-o astfel de acțiune este legarea de un indice care să exprime măsura cea mai exactă a deprecierii monedei.

Pe plan extern, indexarea înseamnă protejarea valorii bunurilor exportate, sau a capitalurilor investite ori împrumutate. În condițiile inflației, ale instabilității monetare, ale cursurilor fluctuante de schimb valutar, ale speculației devenită o practică permanentă, indexarea pare să ofere o formulă de protecție pînă la regăsirea echilibrului și asigurarea stabilității. Forma pe care o ia adesea indexarea pe plan extern este contractul de barter. Adică, se stabilesc bilateral cantități fixe din una sau mai multe mărfuri care se schimbă între ele într-o perioadă dată de timp. Această formă este însă mult criticată și considerată de mulți economiști din țările capitaliste drept o dare înapoi față de progresul multilateralizării plăților internaționale.

În lipsa unui etalon monetar se propun în ultimul timp forme de

indexare pe baza evoluției prețurilor unui grup de mărfuri sau a ritmului mediu al deprecierei monedei într-un grup de țări. Se poate cita în această privință o declarație a ministrului de interne iranian, Jamshid Amuzegar, din octombrie 1974: „oricare ar fi prețul petrolului, el trebuie să se modifice odată cu procentul de inflație în țările industrializate, astfel ca să fie protejată puterea noastră de cumpărare... Noi vrem chiar să legăm prețul petrolului de un indicator bazat pe 20 sau 30 de produse”¹⁾. Scurt timp după aceea președintele Franței Valéry Giscard d'Estaing, avea să declare că „problema indexării prețului petrolului față de un anumit număr de elemente de referință” poate într-adevăr să formeze obiectul unor negocieri cu țările O.P.E.C. Iar secretarul de stat al S.U.A., Henry Kissinger, arăta la finele anului trecut că țara sa va fi gata în anumite condiții să ia în considerare indexarea prețului petrolului²⁾.

Argumente pro și contra

PĂRERILE economiștilor în ce privește efectul indexării asupra inflației sint foarte împărțite.

Adepții ideii că aplicarea indexării poate să reducă treptat vilența inflației sint de părere că asigurarea puterii de cumpărare a banilor pe această cale va mări încrederea titularilor de venituri, le va reda un sentiment de siguranță determinându-i să economisească mai mult, să depună banii în bănci mulțumindu-se cu o dobândă rezonabilă sau să cumpere obligațiuni și bonuri de tezaur pe termene mai lungi și cu dobânzi mai mici. Aceasta va reduce indirect și volumul cererii, micșorând presiunea asupra ofertei de mărfuri. De asemenea, se arată că indexarea plăților în contractele de vânzare-cumpărare va crea anumite posibilități de reducere a prețurilor, nemaifiind necesară adăugarea la preț a unui procent de siguranță apreciat a fi rata de creștere a inflației.

Profesorul Milton Friedman, de la Universitatea din Chicago, recomandă adoptarea indexării complete a economiei, considerând între altele că astfel vor dispărea motivele pentru acoperirea cheltuielilor crescînde ale statului prin creșterea masei monetare. În Anglia, planul de indexare propus de Institutul economic național este susținut de revista „The Economist” (15 iunie și 29 iunie 1974), cunoscută pentru pozițiile sale în favoarea liberalismului. Printre alte argumente se menționează și acela că o indexare totală, care să acopere toate angajamentele contractuale, inclusiv ale investitorilor străini, ar contribui la atragerea de fonduri din exterior, în locul actualei tendințe de retragere a fondurilor din Anglia.

Împotriva indexării se pledează în principal recurgîndu-se la argumentul că aceasta ar crea probleme instituțiilor și indivizilor angajați prin contracte anterioare hotărîrii de indexare. De asemenea, se susține că alegerea indicelui-referință va crea probleme în sensul că totdeauna vor fi grupuri, pături sociale nemulțumite de folosirea unui indice sau a altuia. Unii economiști, adepți ai liberalismului, combat indexarea ca o metodă dirijistă care, după părerea lor, împiedică acțiunea legilor economice ale pieței, denaturează efectele jocului cererii și ofertei.

În ce privește efectul indexării asupra inflației, adversarii acestei metode susțin că ea ar avea un efect negativ, de accelerare a deprecierei monetare. Raționamentele lor se îndreaptă mai ales împotriva indexării salariilor, sub cuvînt că ea ar produce o creștere

automată a acestora deși scumpirea bunurilor de consum ar putea fi trecătoare, rezultat al unor factori incidentali. Or, este un fapt notoriu că urcarea prețurilor cu amănuntul la bunurile de consum are caracter continuu și de durată în țările capitaliste, și afectează înainte de toate tocmai puterea de cumpărare a salariaților. Alți adversari ai indexării, fără a fi atît de categorici, susțin că indexarea nu ajută la lupta contra inflației, ci duce la o acomodare cu ea, frînînd sau împiedicînd adoptarea de măsuri efective de combatere a ei.

Analizînd argumentele pro și contra indexării, se poate constata că susținătorii lor au totuși ceva comun: ei caută remedii împotriva inflației și recunosc că indexarea, chiar dacă nu o înlătură sau nu o îngreuește, poate oferi un răgaz pentru căutarea și aplicarea altor soluții. Este considerat evident că indexarea nu face minuni, nu poate rezolva toate greutățile și nu poate proteja veniturile — fie interne, fie externe — în orice situație. Dar, ea poate împrăștia, cum se exprimă „The Economist”, (din 15 iunie 1974), „nevroza inflaționistă, în care teama de creșterea prețurilor accelerează cererea, care la rîndul său provoacă temerile inițiale nejustificate”. Pe de altă parte, restabilirea unui echilibru intern ca urmare a „stabilității” obținute prin indexare ar putea crea condiții pentru o mai bună cooperare pe plan internațional, pentru coordonarea luptei împotriva inflației. Protejarea veniturilor din export ale țărilor producătoare de materii prime, stabilirea și menținerea unor corelații echitabile între prețurile acestora și prețurile produselor industriale finite se inscriu în orice caz printre principalele eforturi în vederea instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Indexarea pe plan internațional poate duce după părerea noastră la extinderea practicii unor contracte de cooperare de lungă durată cu garantarea în mărfuri. Ea ar putea în viitor să contribuie la reorganizarea sistemului monetar internațional pe baza unui etalon monetar marfă, folosîndu-se o monedă a cărei valoare să fie exprimată într-o marfă (aur, de exemplu) indexată pe un număr de 30—40 de alte mărfuri. S-ar asigura astfel o stabilitate a prețurilor mărfurilor corelate între ele și s-ar putea asigura și purități fixe pentru monedele tuturor țărilor, astfel ca pe cale de intervenții să se poată menține o stabilitate relativă și a cursurilor valutare.

Toate acestea nu înlătură bineînțeles faptul că fenomenele inflaționiste a căror contracarare se urmărește prin propunerile de indexare sint o expresie a instabilității economiei capitaliste contemporane, a crizei prin care trece în prezent. Repercusiunile acestei instabilități și ale crizei asupra întregii economii mondiale prin canalele schimburilor internaționale fac ca inflația din țările capitaliste dezvoltate să fie preocupantă pentru comunitatea internațională în ansamblul său. Căutarea și aplicarea remediilor împotriva inflației poate atenua influențele negative asupra economiei mondiale ce emană actualmente de la inflația occidentală, iar aceasta la rîndul său este în interesul revenirii mai grabnice a acestor țări la o dezvoltare economică normală.

Dorel OPRESCU

1) „L'inflation, problème mondial”, în buletinul băncii „Credit Suisse” din noiembrie 1974.

2) După Journal de Genève, 8 octombrie 1974.

3) Vezi Le Monde, 31 decembrie 1974.

4) Milton Friedman, „Using Escalators to Help Fight Inflation”, Fortune, iulie 1974.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Intensiv și extensiv în creșterea producției agricole

DACĂ pînă la jumătatea secolului nostru principala cale de sporire a producției agro-alimentare era sporirea suprafețelor cultivate, în ultimii 20—25 de ani cea mai mare parte a creșterii producției agricole a fost obținută prin sporirea randamentelor la hectar. După cum rezultă din tabel, creșterea randamentului la hectar a avut o contribuție mult mai mare în țările capitaliste dezvoltate și în țările socialiste decît în țările în curs de dezvoltare. În unele țări dezvoltate ale lumii supra-

fața agricolă a cunoscut chiar o reducere în ultimii ani, pe seama altor destinații, mai mult

sau mai puțin justificate, puține fiind țările lumii care au o politică bine definită

Contribuția suprafeței cultivate (S) și a randamentului la hectar (R) la sporirea producției mondiale de cereale (în %).

Regiunea	1948—1971		1960—1971	
	S	R	S	R
Întreaga lume	27,6	72,4	20,0	80,0
Europa de Vest	3,0	97,0	-2,9	102,9
America de Nord	-50,0	150,0	-34,6	134,6
Australia și Noua Zeelandă	73,0	27,0	118,5	-18,5
America Latină	68,6	31,4	57,4	42,6
Orientul Îndepărtat	50,0	50,0	41,7	58,3
Orientul Apropiat	77,8	22,2	36,4	63,6
Africa	48,3	51,7	43,3	56,7
Europa de Est (inclusiv U.R.S.S.)	10,8	89,2	3,3	96,7

Sursa : F.A.O., The State of Food and Agriculture, 1972

și riguros aplicată de ocrotire a fondului funciar. O reducere a suprafețelor cultivate se semnalează și în unele țări în curs de dezvoltare, datorită mai ales amplexării procesului de eroziune a solului.

Deoarece chiar cu investiții considerabile, antrenarea în circuitul agricol a noi suprafețe de teren are posibilități limitate, mai ales în multe din țările dezvoltate, creșterile viitoare ale producției agricole urmează să se realizeze mai ales prin sporirea randamentelor la hectar.

Date fiind actualele decalaje în privința randamentelor la hectar, rezervele cele mai mari de creștere a producției agricole există tocmai în țările în curs de dezvoltare.

D. D.

R. P. BULGARIA

ORIENTĂRI DE BAZĂ ÎN DEZVOLTAREA ECONOMIEI

IN PREZENT, eforturile Partidului Comunist Bulgar și ale poporului bulgar sînt îndreptate spre îndeplinirea planului unic de dezvoltare social-economică a țării în anul 1975, care este anul ultim și hotărîtor de îndeplinire a celui de-al șaselea plan cincinal. Legea adoptată de Adunarea Populară a R. P. Bulgaria prevede ca venitul național să crească în acest an cu 9%, productivitatea socială a muncii cu 8,1%, volumul producției industriale cu 8%, al producției agricole cu 9,3%, al investițiilor capitale cu 4,5%, al co-

merțului exterior cu 12,8%, volumul comerțului interior cu 7%, veniturile reale ale populației cu 4,5%. O serie de ramuri industriale și producții vor înregistra ritmuri de creștere sensibil mai înalte față de cel mediu pe industrie.

Ritmurile prevăzute pentru 1975 asigură realizarea indicatorilor de bază ai celui de-al șaselea cincinal. Față de nivelul anului 1970, venitul național urmează să sporească cu 46,6%, producția industrială globală — cu 55,1%, producția agricolă — cu 17,4%, volumul desfacerilor cu amănuntul — cu 45%, iar veniturile reale ale populației — cu 33,2%.

PARTICULARITATEA principală a dezvoltării intensive a economiei constă în faptul că aceasta se realizează pe calea introducerii realizărilor științei și tehnicii moderne, găsindu-și expresia în creșterea productivității sociale a muncii și a eficienței economiei naționale.

Și pînă acum, concomitent cu factorii extensivi, au fost folosiți și factorii intensivi ai creșterii economice. De exemplu, în perioada 1948—1973 productivitatea muncii a crescut de circa 8 ori, iar pentru anul 1975 se prevede ca 95,7% din sporul venitului național să se obțină prin creșterea productivității.

Conferința națională a P. C. Bulgar din martie 1974 a stabilit atingerea unei înalte productivități a muncii drept problemă cheie, cardinală, a progresului atocuprinzător al societății. Cu clarviziune și cu profundă argumentare științifică, primul secretar al C.C. al P.C.B., tovarășul Todor Jivkov, a fundamentat în fața conferinței factorii și căile de urmat pentru îndeplinirea acestei sarcini, în care se concentrează — ca într-un focar — problemele economice, politice și sociale ale construirii societății socialist dezvoltate.

Una dintre cele mai ample măsuri pentru traducerea în viață a hotărîrii Conferinței naționale a partidului o constituie desfășurarea unei analize pe plan național a productivității. Sarcina analizei este de a descoperi rezerve suplimentare (peste prevederile planului de stat) privind creșterea productivității, îmbunătățirea calității produselor și ridicarea eficienței producției.

În planul de dezvoltare social-economică a țării pe anul 1975 se prevede ca peste 34% din investițiile capitale să fie folosite în scopul reconstrucției și modernizării capacităților de producție existente. În perspectivă, se preconizează să nu se construiască noi capacități de producție dacă

producție necesară se poate realiza prin reconstrucția unor întreprinderi deja existente în ramura respectivă.

Un factor hotărîtor pentru transpunerea în viață a liniei partidului privind intensificarea economiei naționale sînt cadrele, oamenii muncii. În prezent, în Bulgaria fiecare al cincilea om învață. La sfîrșitul anului 1973, în economia națională au fost ocupați circa 190 500 de specialiști cu studii superioare și 435 000 cu studii medii de specialitate.

OALTA DIRECȚIE principală în dezvoltarea economiei naționale este perfecționarea structurii de ramură. Drept rezultat al industrializării socialiste s-a schimbat net raportul dintre industrie și agricultură; în 1939, în industrie se crea doar 15% din venitul național, iar în agricultură — 65%. În 1973 ponderea industriei crescuse la 52%, iar a agriculturii scăzuse la 20,7%. Datele arată astfel că Bulgaria s-a transformat într-o țară industrial-agrară și că în dezvoltarea industriei predomină de pe acum ramurile producătoare de mijloace de producție. Acest fapt are o importanță imensă pentru îndeplinirea reproducției socialiste largite și dezvoltarea pe mai departe a potențialului economic al țării.

Profunde modificări structurale au apărut în interiorul industriei. În perioada 1939—1973 ponderea relativă a ramurilor industriei grele, care au o importanță hotărîtoare pentru reconstrucția tehnică a întregii economii naționale, a crescut de aproape 6 ori, în timp ce ponderea industriei textile și alimentare — în condițiile creșterii absolute a producției lor globale — a scăzut de aproape două ori. Această tendință progresivă, clar exprimată, în perfecționarea structurii de ramură se va menține și în viitor.

Partidul Comunist Bulgar se conduce după concepția că dezvoltarea armonioasă și proporțională a economiei se poate realiza folosindu-se marile posibilități ale diviziunii internaționale a muncii; în acest cadru — în spiritul Programului complex al C.A.E.R. — se lărgeste și se îmbogățește colaborarea economică și tehnico-științifică dintre Bulgaria și România. O influență excepțional de favorabilă asupra colaborării bulgaro-române au avut-o întîlnirile la nivel înalt între delegațiile celor două țări, dintre tovarășii Todor Jivkov și Nicolae Ceaușescu.

Roadele acestei colaborări sînt liniile electrice de înaltă tensiune Boicnovți-Craiova și Kociurgan-Suvorovo, prin care Bulgaria primește energie electrică din U.R.S.S.; conducta magistrală de gaze care

trece pe teritoriul românesc, prin care Bulgaria a început să primească gaze naturale din Uniunea Sovietică; acordul la care s-a ajuns pentru construirea cu eforturi comune a liniei electrice de 750 kV pe teritoriul românesc pentru transportul energiei electrice din U.R.S.S. în R.P.B.; legătura prin feribot între Vidin și Calafat ș.a. O importanță uriașă pentru economiile celor două țări are înțelegerea privind folosirea complexă a potențialului Dunării și construirea în comun a Complexului hidroelectric Nikopol-Turnu Măgurele.

În cadrul elaborării programului de colaborare economică și tehnico-științifică pentru următorii 10—15 ani, urmează a fi studiate posibilitățile de extindere a acestuia și în domeniul construirii în comun a unor obiective pe teritoriul celor două țări în industria constructoare de mașini, electronică și electrotehnică, industria chimică, petrochimică și ușoară, precum și realizarea de instalații și echipamente tehnologice complete pentru industria energetică, metalurgică, petrochimică, ușoară și alimentară, în vederea satisfacerii nevoilor interne ale Bulgariei și României și pentru export în alte țări.

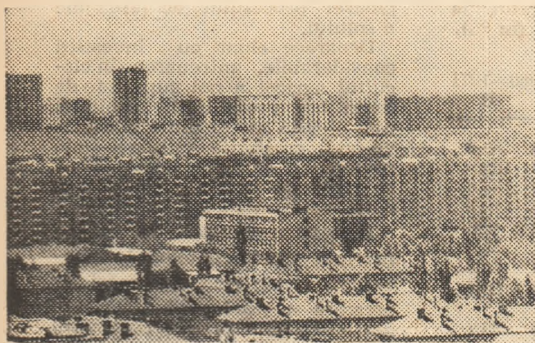
Se prevede intensificarea colaborării tehnico-științifice în ciclul cercetare-aplicare, acordîndu-se prioritate elaborărilor complexe din ramurile industriale conducătoare.

Crește an de an schimbul reciproc de mărfuri și se modifică structura sa. Pentru perioada 1976—1980 se prevede dublarea volumului total al schimburilor de mărfuri față de perioada precedentă de cinci ani, el urmînd să ajungă la circa 0,9—1 miliarde ruble. Ponderea livrărilor reciproce de mașini în totalul schimburilor va atinge 60%. În același timp se lărgesc tot mai mult legăturile și în domeniile științei, culturii, turismului și în alte sfere ale vieții — factor important pentru cunoașterea reciprocă și întărirea pe mai departe a prieteniei frățești dintre popoarele bulgar și român.

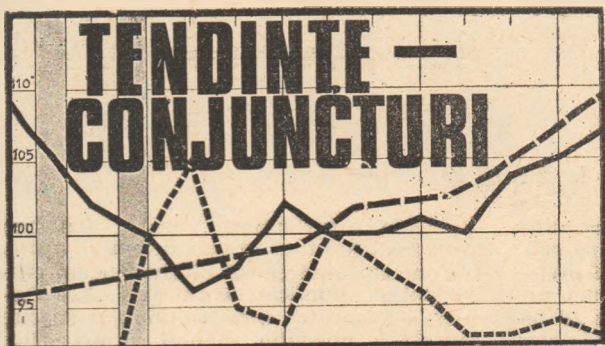
Dezvoltarea dinamică a economiei Bulgariei este subordonată cerințelor legii economice de bază a socialismului — satisfacerea tot mai deplină și mai completă a nevoilor materiale și spirituale mereu crescînde ale oamenilor muncii. Ritmurile înalte și stabile ale dezvoltării economiei naționale constituie baza materială a creșterii neconținute a nivelului de trai al poporului, pentru rezolvarea problemelor sociale de anvergură.

Dono PETROV

candidat în științe economice
Sofia

Noul complex de locuințe „Mladost” — Sofia

Cu cit s-a redus importul de petrol?

Măsurile pentru frinarea creșterii consumului de petrol adoptate în mai toate țările capitaliste dezvoltate s-au soldat cu anumite rezultate, după cum rezultă din tabelul de mai jos — reprodus după The Economist — cele mai convingătoare fiind semnalate în cazul Belgiei.

Importul net de petrol și produse petroliere în 1974 (în milioane tone)

	1973	1974	Scăderea în %
S.U.A.	225,8	221,1	- 2,1
Japonia	197,2	195,0	- 1,1
R.F.G.	114,2	110,8	- 3,0
Anglia	87,7	85,8	- 2,2
Franța	74,5	74,0	- 0,7
Italia	54,4	53,9	- 0,9
Suedia	18,3	17,7	- 3,3
Belgia	17,9	15,1	-15,6
Total	790,0	773,4	- 2,1

Scăderea prețului la cupru continuă

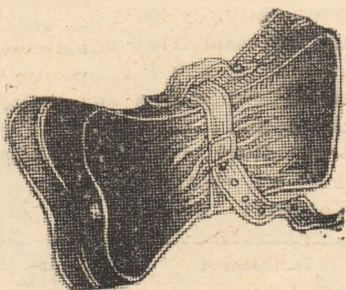
Există posibilitatea ca prețurile mondiale la cupru să scadă din nou în următoarele câteva luni, ca urmare a creșterii stocurilor, susține Institutul pentru economie mondială din Hamburg. Reducerile producției și exportului efectuate de producători ar urma să împiedice însă scăderea la nivelul de 430 lire sterline per tonă, de dinainte de începerea creșterii prețului în decembrie 1972. Consumul mai mic și creșterea producției au dus la un surplus de aproximativ 200 000 tone cupru în anul 1974, față de 150 000 tone în 1973. Deoarece este puțin probabil ca cererea să crească anul acesta, stocurile de cupru ar putea să ajungă la 500 000 tone în 1975.

Turismul internațional în criză

Efectele dificultăților conjuncturale pe care le cunoaște

economia celor mai multe țări capitaliste dezvoltate se conturează tot mai clar și în domeniul turismului internațional. Astfel, în Anglia principala firmă organizatoare de excursii în grup, Thomson Travel, nu se așteaptă ca înscrierile să depășească nivelul de 550 000 din anul trecut, deși principalul său concurent — Court Line — a dat faliment, alături de alte patru firme, care dețineau 10 la sută din piață. Și în Olanda două firme de turism au dat faliment, dat fiind că li s-a înjumătățit numărul clienților.

În Anglia înscrierile pentru turism în perioada de iarnă s-au redus la jumătate față de anul trecut, previziunile pentru vară fiind și ele drastic revizuite în jos. Pentru turiștii din S.U.A., scăderea cursului dolarului face Europa mai puțin accesibilă, de pe urma acestui fapt putând să profite Mexicul și insulele Hawaii. Încă în 1973 numărul americanilor care au traversat Atlanticul pentru a vizita Europa nu era mai mare decât în 1970. O scădere a numărului vizitatorilor se prevede și în cazul

(după „Ekonomska Politika“)

Spaniei, ale cărei hoteluri ocupate în mod obișnuit în proporție de 75 la sută au fost anul trecut ocupate numai pe jumătate. Prognoza se referă și la hotelurile de pe litoralul spaniol, ai căror oaspeți erau în proporție de 25 la sută englezi. O reducere a „emisiunii“ de turiști se așteaptă și din partea Elveției și Japoniei,

care însă dețineau și înainte o pondere mică la acest capitol.

Alături de scăderea numărului turiștilor organizați, se așteaptă ca prețurile să facă un salt care, potrivit prospecțelor turistice, va fi de circa 30 la sută față de anul trecut.

Contraprognoză

Sub titlul „Previziuni pentru 1975“, Roger Priouret publică în revista L'Express din 6 ianuarie o contraprognoză a evoluției economiei franceze în 1975, deosebită de cea guvernamentală. Aceasta din urmă prevede o creștere economică de 4,2 la sută și o sporire a prețurilor cu 8 la sută. După Priouret, 1975 „va fi pentru Franța primul an de creștere zero din ultimele trei decenii“. Această evoluție va duce la o creștere a numărului șomerilor la un milion, față de 700 000 în 1974 și la o majorare a prețurilor cu 12 la sută, față de 4,4 la sută anul trecut. „Cu toate acestea — afirmă publicistul francez — ceea ce este cel mai rău nu se va produce, adică nu va interzice o criză asemănătoare celei din 1929“.

Dezvoltarea schimburilor polono-braziliene

Acordul pe termen lung încheiat cu ocazia lucrărilor Comisiei mixte Brazilia—Polonia stabilește livrarea de către partea poloneză, până în anul 1985, a 14,8 milioane tone de cărbune siderurgic în schimbul a 11,9 mil. tone de minele de fier brazilian. Documentul consemnează, de asemenea, hotărârea ambelor părți de a amplifica schimburile comerciale dintre cele două țări. Polonia este interesată să exporte în Brazilia echipamente pentru modernizarea minelor braziliene, material didactic (aparatură de laborator și altele), nave, mașini agricole, textile, pentru industrializarea lemnului, echipament feroviar. La rîndul său, Brazilia intenționează să exporte în Polonia sisal, cacao, cafea crudă și solubilă, soia, uleiuri vegetale și unele produse industriale finite.

Ecuador : excedent comercial în creștere

Reflectînd exporturile mari de petrol efectuate în 1974, ca rezultat al începerii valorificării importanțelor rezerve descoperite în subsolul țării,

excedentul comercial al Ecuadorului s-a ridicat anul trecut la 122,8 milioane dolari, față de numai 10 milioane în 1973. Petrolul a ajuns să reprezinte 60 la sută din totalul exporturilor ecuadoriene, în care bananele și cacaoa mai contează cu numai 10 la sută fiecare, după ce vreme îndelungată reprezentaseră principalele produse de export.

Primii vizați — muncitorii străini

MINISTRUL vest-german al cooperării economice, Egon Bahr, a anunțat zilele trecute că guvernul R.F.G. ar putea să se vadă constrins să reducă cu aproximativ 500 000 numărul muncitorilor străini care lucrează în această țară. La sfîrșitul anului trecut existau în Germania occidentală aproximativ un milion de șomeri, în timp ce numărul muncitorilor străini se ridica la peste 2 milioane. Bahr a subliniat că respectiva măsură va fi luată dacă situația internă în ce privește utilizarea forței de muncă va continua să se deterioreze.

Menținerea șantierelor navale japoneze pe linia de plutire...

ÎN CONTEXTUL deteriorării conjuncturii pe piața mondială a navelor, Consiliul pentru raționalizarea transporturilor și construcțiilor navale (din Japonia) cere insistent prelungirea, într-o formă adaptată, a sistemului de subvenții acordate companiilor din industria constructoare de nave. Potrivit actualului sistem de subvenții, care ființează în Japonia din anul 1947 și urmează a expira la sfîrșitul anului fiscal 1974/75, guvernul garantează, într-o proporție însemnată, împrumuturile acordate de bănci companiilor din industria navală în vederea susținerii și extinderii programelor de fabricație și comercializare a navelor.

Ca urmare a numeroaselor dificultăți prin care trec șantierele navale japoneze (un exemplu recent este oferit de cazul anulării, penalizată cu 25 la sută din valoare, a unor comenzi primite din partea unei firme italiene), în prezent subsidiile guvernamentale sînt considerate mai necesare ca oricînd pentru a păstra supremația cucerită de-a lungul anilor în acest domeniu.

DOCUMENTAR

EVOLUȚII CONTRADICTORII ÎN PIAȚA COMUNĂ AGRICOLĂ

DUPĂ CUM au anunțat agențiile de presă, recenta reuniune de la Bruxelles a miniștrilor agriculturii din țările Pieței Comune s-a încheiat — după runde „maraton” — fără a reuși să ajungă la un acord asupra stabilirii prețurilor la produsele agricole comunitare pentru campania 1975—1976. Problema urmează a fi reexaminată la o nouă întrunire a miniștrilor programată pentru 10 februarie, dată pînă la care se prevăd consultări la nivel înalt în această temă între Anglia, Franța și R.F.G.

Nu este vorba decît de cea mai recentă dintre numeroasele „peripeții” ale Pieței Comune agricole, de-a lungul unui deceniu și jumătate de eforturi pentru înfăptuirea ei. Ele sînt generate de elemente structurale, de durată, ca acelea asupra cărora se oprește documentarul nostru.

PIAȚA Comună vest-europeană, luată în ansamblu, constituie un important producător agricol, aportul său la producția mondială de cereale, lapte, carne, zahăr, fructe și legume etc. situîndu-se — de la caz la caz — între 10% și 20% (iar la vin, de exemplu, reprezentînd aproape jumătate). În anii 1971—1972, agricultura Pieței Comune („cei nouă”) acoperea complet necesarul intern de consum al țărilor membre la zahăr și lapte, în proporție de 98% la unt, de 94% la carne, de 93% la vin, de 91% la cereale etc.

Aceasta, deși populația agricolă activă reprezintă — în medie pe cele nouă țări membre — doar o zecime din ansamblul populației active; cifră, care disimulează existența unor decalaje apreciabile, de pildă, între Irlanda, unde la începutul actualului deceniu în această ramură de activitate era ocupat un sfert din populația activă, și Anglia, unde ponderea respectivă era de numai 2,7% (vezi tabelul). Pe de altă parte, exceptînd Irlanda și, într-o oarecare măsură, Italia, agricultura are o participare redusă la formarea produsului intern brut (ceva mai mult de 5%, în medie pe Piața Comună). Diferențieri sensibile apar și în ceea ce privește gradul de valorificare agricolă a teritoriului: suprafața terenurilor arabile reprezintă 21,4% în Irlanda, față de 61,5% în Danemarca.

Decalaje similare între țările membre se manifestă în domeniul înzestrării tehnice a agriculturii, în nivelul agrotehnicii utilizate. După cum se vede din tabel, înzestrarea cu tractoare prezentă la începutul deceniului actual un avantaj larg, mergînd de la 1,6 unități per sută de hectare de suprafață agricolă utilă (s.a.u.) în cazul Irlandei, și pînă la 10,1 unități în cazul R.F.G. Cantități de îngrășăminte folosite la 100 ha s.a.u. sînt — în medie — de 3,7 ori mai mici în Irlanda decît în Benelux, de 2,8 ori decît în R.F.G., de 2,45 ori decît în Danemarca ș.a.m.d. Discrepanțele menționate se reflectă nu numai în nivelul diferit al eficienței producției agricole, ci și în evoluția situației maselor de agricultori dintr-o țară membră sau alta, în avaturile traducerii în viață a politicii agricole comunitare, ale realizării așa-numitei „Europei verzi”.

Necesitatea de a spori continuu eficiența producției lor, de a ridica rentabilitatea exploatării terenurilor agricole, determină pe agricultorii din țările membre ale Pieței Comune să-și sporească mereu investițiile. În Franța, de pildă, capitalul de exploatare pe un lucrător agricol s-a

dublat în perioada 1960—1967, procesul continuînd în anii următori, astfel încît, după opinia specialiștilor, agricultura se situează în prezent pe locul cinci printre ramurile de activitate în ceea ce privește raportul dintre capitalul investit și valoarea adăugată obținută. Între anii 1960—1973 parcul de tractoare utilizate în agricultura franceză, bunăoară, s-a extins de la 760 000 la 1 330 000 de unități, iar cel de combine — de la 58 000 la 185 000 de unități.

Această tendință a condus la creșterea considerabilă a volumului împrumuturilor contractate de către agricultorii, a poverii ratelor și dobînzilor corespunzătoare. În cursul deceniului trecut coeficientul de îndatorare (calculat ca raport între suma globală a datoriilor și valoarea producției agricole finale) s-a majorat de peste două ori în Franța și Belgia, de aproape două ori în R.F.G. și cu circa două cincimi în Olanda. În cazul Franței, datoria globală contractată de sectorul agricol a sporit, în prețurile curente, de la 9,8 miliarde franci în 1960 (reprezentînd 34,4% din volumul anual al valorii adăugate) la 60,5 miliarde în 1973 (85 %)¹. Statisticile arată că, deși în general volumul datoriilor se află în raport direct proporțional cu mărimea exploatării agricole, nivelul său este comparativ mai ridicat în cazul exploatărilor avînd 5—10 ha teren, specializate în creșterea bovinelor sau în viticultură.

Accentuarea îndatorării agricultorilor se explică și prin creșterea destul de lentă a veniturilor lor reale. În cazul Irlandei, ritmul de creștere s-a situat sub 1% în anii 1968—1971, perioadă în care asistăm la agravarea decalajului dintre veniturile obținute în agricultură și cele realizate în alte sectoare ale economiei țărilor comunitare (cu excepția Angliei, Belgiei și Italiei).

Cu toate majorările anuale ale prețurilor agricole comunitare, efectul lor asupra nivelului veniturilor populației agricole este erodat de creșterea mai puternică a prețurilor la produsele industriale necesare pentru asigurarea procesului de producție în agricultură (mașini și utilaje, îngrășăminte chimice și

ierbicide, carburanți etc.), fenomen care s-a accentuat în cursul anului trecut.

Conform unui calcul efectuat acum cîțiva ani și publicat de revista „Les Cahiers Français” (nr. 166/1974), o sporire cu 5% a nivelului general al prețurilor agricole ar determina în Franța majorarea cu 8% a venitului exploatărilor mici (avînd sub 20 ha teren) și cu 18% a venitului exploatărilor mari (avînd peste 100 ha). Raportul între sporurile absolute de venit este de 13/1 în favoarea exploatărilor mari, rezultînd o întărire și mai mare a capacității lor de concurență.

Aplicarea de pînă acum a politicii agricole comunitare a pricinuit multiple deziluzii celor care vedeau în ea un mijloc eficace pentru asigurarea dezvoltării armonioase a acestui sector, pentru armonizarea intereselor agricultorilor din țările membre. Or, istoria nu prea lungă a „Europei verzi” cunoaște suficiente distorsiuni ale producției (de pildă, formarea în diferiți ani a unor stocuri excedentare de unt, lapte praț, carne etc.), și ale desfaceții produselor agricole, ale prețurilor, în cît s’a fie pusă tot mai mult sub semnul întrebării eficiența instrumentelor utilizate. Iar opoziția — latentă sau deschisă — între interesele agricultorilor din diferitele țări comunitare, generată de deosebirile în specializare, în nivelul eficienței (astfel, în momentul lărgirii Pieței Comune prețul de producție era — în Anglia — inferior prețului mediu pe cele șase țări fondatoare cu 30% la grîu și orz sau cu 25% la carnea de vită), fără a mai vorbi de contradicția dintre implicațiile financiare ale politicii agrare comunitare și interesele unor categorii largi de consumatori, determină o anumită rigiditate a pozițiilor guvernelor respective. Ceea ce face ca întrunirile periodice, la nivel înalt, pentru adoptarea măsurilor imediate sau de durată ce urmează a fi aplicate în domeniul agriculturii să se transforme în dezbateri furtunoase și prelungite, care — corelate cu manifestațiile de masă ale agricultorilor — evidențiază profunda opoziție de interese între țările membre ale Pieței Comune și pun, de fiecare dată, sub semnul întrebării rezistența întregului eșafodaj al „Europei verzi”.

N. POPOV

Indicatorul	Unitatea de măsură	An- glia	Fran- ța	R.F.G.	Ita- lia	Dan- marca	Bel- gia	Olan- da	Ir- landa
Ponderea populației agricole active (în ansamblul populației active)	%	2,7	13,4	8,4	19,5	10,9	4,4	6,9	26,5
Ponderea terenurilor arabile (în ansamblul teritoriului)	%	29,6	34,2	32,6	41,1	61,5	23,8 ²⁾		21,4
Ponderea producției agricole în P.I.B.1)	%	2,9	6,9	2,8	11,5	7,5	3,9	6,2	16,4
Tractoare utilizate (la 100 ha suprafață agricolă utilă)	unități	2,4	3,7	10,1	3,3	6,0	5,8 ²⁾		1,6
Ingrășăminte folosite (la 100 ha s.a.u.)	kg.	95	128	225	63	196	299,5 ²⁾		80
Creșterea veniturilor reale în agricultură (media anuală pe 1968-71)	%	3,7	4,8	2,0	4,9	3,2	4,5	1,3	0,8

1) Calculat în prețuri curente, 1971. 2) Media pentru Belgia, Olanda și Luxemburg

Sursa: „L'Europe agricole”, Les Cahiers Français, nr. 166/1974

¹ Vezi „Problèmes économiques”, nr. 1395/1974.

PIAȚA MONETARĂ INTERNAȚIONALĂ

Cursuri

Curs paritar (central)	28.XII. 1973	20.Y. 1975	24.I. 1975	Abaterile ¹⁾ în %			
				Abaterile a cursului valutei în ziua de 24.I.1975 față de:	Abaterile în % a cursului dolarului față de:	Abaterile în % a cursului din perioada 1973 - 24.I. 1975	
Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,3715	2,3225	+14,92	+16,21	-13,05
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,5360	2,4675	+37,20	+31,71	-24,09
Francul francez	4,60414	4,7025	4,3715	4,2815	+ 7,53	+ 9,83	- 8,95
Lira sterlină ²⁾	2,8952	2,3250	2,3540	2,3833	-17,68	+ 2,50	- 2,45
Lira italiană	523,50	607,0	647,0	637,0	-17,82	- 4,71	+ 4,94
Yenul japonez	308,0	280,20	300,7	297,20	+ 3,63	- 5,72	+ 6,07
Prețul aurului la Londra ³⁾	-	103,87	172,75	176,75	-	-	-

1) + revalorizare (apreciere de fapt); - devalorizare (deprecieri de fapt); 2) dolari pentru 1 liră sterlină; 3) prețul aurului în dolari/uncie, primul fixing.

IN SAPTĂMINA 20-24 ianuarie a.c., cursul dolarului S.U.A. a fost supus unor puternice presiuni, nivelul său față de principalele valute occidentale situându-se la cele mai scăzute cotații din vara anului 1973. Pe parcursul a numai câteva zile, cursul dolarului a înregistrat o depreciere de fapt de circa 3,5% față de francul elvețian, de 2,5% față de marca vest-germană și de 2,36% față de francul francez; în comparație cu finele lunii octombrie 1974 deprecierea dolarului se ridică la 14% față de francul elvețian, la 10% față de marca vest-germană și la 8,7% față de francul francez.

Scăderea cursului dolarului a avut loc în condițiile în care băncile centrale ale Elveției, R.F. Germania și într-o anumită măsură chiar a Franței au intervenit pe piață pentru a sprijini cursul monedei americane. Având în vedere scăderea deosebită a cursului dolarului față de francul elvețian — la mijlocul săptămânii trecute relația de curs între cele două valute s-a situat la cel mai scăzut nivel înregistrat vreodată, respectiv 1 dolar = 2,4975 franci

—, autoritățile elvețiene au hotărât introducerea de noi măsuri restrictive menite să frneze intrarea capitalurilor străine în Elveția, să îngrezească posibilitățile de speculații ale băncilor.

Măsurile respective sînt considerate ca deosebit de severe și ca ultimele posibile înaintea instituirii unei duble piețe valutare în Elveția (pentru operațiuni comerciale și respectiv pentru operațiuni financiare), în cazul în care relația de curs dintre dolar și francul elvețian se va situa în continuare sub nivelul de 2,50 franci = 1 dolar. Ele prevăd aplicarea unei dobinzi negative de 10% pe trimestru, respectiv 40% pe an, asupra capitalurilor străine intrate în Elveția după 31 octombrie 1974, interzicerea remunerării sub orice formă a capitalurilor intrate în această țară înaintea datei respective și obligativitatea pentru băncile elvețiene de a-și echilibra poziția debitoare și creditoare în valute la finele fiecărei zile.

Autoritățile monetare din R.F. Germania au hotărât la rândul lor majorarea cu 2,5 miliarde mărci a plafonului de reescont al băncilor comerciale la banca centrală, ceea ce va duce la sporirea lichidității pieței monetare interne și va încuraja scăderea dobinzilor pe această piață, fapt ce ar putea determina la rândul său diminuarea atractivității mărcii și implicit a fluxurilor de capitaluri străine.

Țările producătoare de petrol caută să-și plaseze tot mai mult disponibilitățile lor în alte valute, în primul rînd în franci elvețieni și mărci vest-germane, dată fiind deprecierea permanentă a dolarului și perspectivele sale incerte.

De subliniat că programul de relansare a activității economice, anunțat recent de președintele Gerald Ford, nu a fost de natură să sporească încrederea în dolar, întrucît pentru a reinvia economia s-au luat unele măsuri care ar putea stimula tensiunile inflaționiste. Alte măsuri vizează încurajarea exporturilor, pentru a contribui și pe această cale la relansarea activității economice și la redresarea balanței comerciale, prin menținerea unui curs scăzut al dolarului.

Scăderea în ultimul timp a dobinzilor pe piața monetară americană mult mai accentuată decît în celelalte țări occidentale, a contribuit de asemenea, la slăbirea cursului dolarului pe piețele valutare datorită reducerii atractivității plasamentelor în această monedă supusă unei deprecieri continue față de diversele valute.

În aceste condiții se poate aprecia că tensiunea și incertitudinile vor continua să persiste pe piețele valutare internaționale, cursurile valutei putînd să înregistreze și în viitor apropiat oscilații relativ importante.

Teodor GIURGIU

VALUTA	Termen	%											
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
DOLARUL S.U.A.	1 LUNA					7,0		8,0					
	3 LUNI					7,875		8,3125					
	6 LUNI					8,0625		8,50					
FRANCUL ELVEȚIAN	1 LUNA		5,0			6,50							
	3 LUNI				6,375		7,25						
	6 LUNI				6,625		7,50						
MARCA R.F.G.	1 LUNA					7,125		7,75					
	3 LUNI					7,125		7,75					
	6 LUNI					7,25		7,625					

Nivelul orientativ al dobinzilor pe piața eurovalutei în perioada 20—24 I 1975 (nivele minime și maxime).

Taxa oficială a scontului în unele țări capitaliste la data de 25.I.1975

Anglia ^{x)}	11,0 %	Israel	6,0 %
Austria	6,50 %	Italia	8,0 %
Belgia	8,75 %	Japonia	9,0 %
Canada	8,25 %	Luxemburg	8,75 %
Danemarca	9,0 %	Norvegia	5,50 %
Elveția	5,50 %	Olanda	7,0 %
Finlanda	9,25 %	Suedia	7,0 %
Franța	12,0 %	S.U.A.	7,25 %
R.F.G.	6,0 %		

x) Dobînda minimă de împrumut (Minimum Lending Rate)

IPOTEZE ● PREVIZIUNI

● Petrol în Asia de sud-est

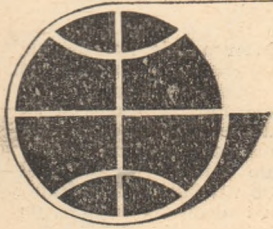
ȚĂRILE din Asia de sud-est și de est vor deveni, în următorii zece ani, importante producătoare de petrol. În 1985, numai țările din sud-estul Asiei vor extrage mai mult țitei decît actuala producție a Arabiei Saudite. Potrivit unor estimări — considerate, totuși, moderate — peste zece ani în Asia de sud-est, Australia și Japonia se va ajunge la o producție zilnică de 8 milioane barili. Peste 5 milioane de barili vor fi realizați, zilnic, numai în Indonezia. Această cifră reprezintă triplul producției actuale din zonă. În prezent, în sud-estul Pacificului efectuează prospecțiuni 371 de companii petroliere — naționale și internaționale —, adică mai multe decît în Marea Nordului.

● Dezvoltarea Amazoniei

ÎN BRAZILIA a început aplicarea unui program, eșalonat pe mai mulți ani, privind valorificarea resurselor agricole forestiere și miniere în Amazonia. În perioada 1974—1977 urmează a fi efectuate investiții totalizînd 357 milioane de dolari, pentru crearea unui număr de 15 centre urbane. În domeniul agricol se urmărește — între altele — sporirea șeptelului bovin din Amazonia la 5 milioane de capete, extinderea culturilor de trestie de zahăr, arbore de cacao și de cauciu, de orez. În domeniul minier se prevede punerea în exploatare a zăcămintelor de minereu de fier de la Serra Dos Carajás (cu rezerve estimate la 18 mlrd. tonc), a unor zăcămintele de bauxită.

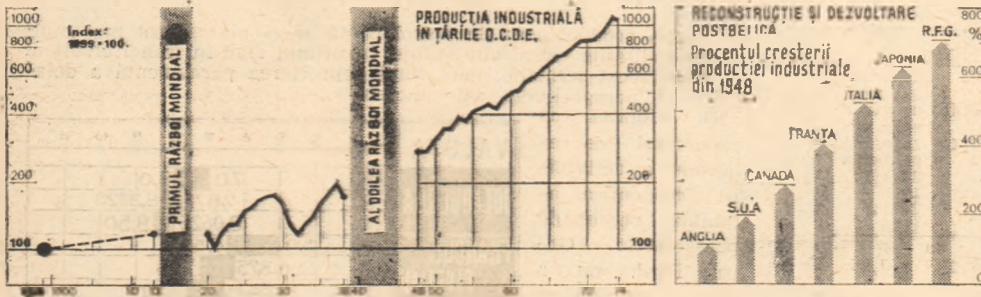
● Orientări în energetica Indiei

GUVERNUL indian a hotărît să aloce, în exercițiul financiar 1975—1976, fonduri bugetare suplimentare de aproximativ 5 miliarde rupii pentru dezvoltarea unor ramuri cheie ale economiei indiene, cum ar fi energetica, metalurgia, industria carboniferă, producția de îngrășăminte, precum și agricultura. În domeniul energetic vor fi alocate fonduri suplimentare în vederea extinderii acțiunilor de prospecție și prelucrare a resurselor naționale. S-a hotărît, totodată, sporirea producției de cărbune a țării, care la sfîrșitul celui de-al cincilea plan cincinal (1974—1979) va ajunge la 135 milioane de tone, față de 80,5 milioane cît se extrag în prezent.

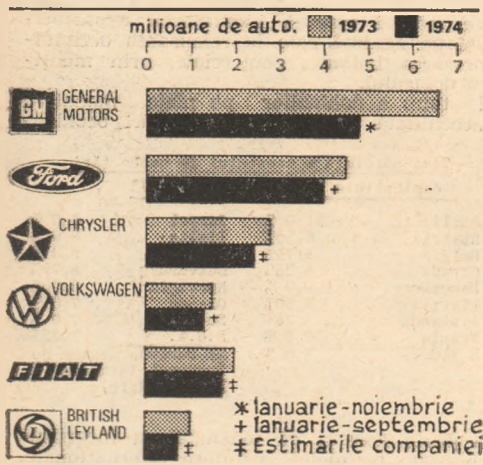

Marele „boom” a trecut

SUB acest titlu, „The Economist” din Londra publică graficele de mai jos, ilustrând dezvoltarea economică a principalelor state industrializate de la începutul secolului și pînă la sfîrșitul anului trecut,

Automobilul — contaminat de virusul crizei

ÎN 1974 nivelul desfacerii de automobile în S.U.A. și Europa occidentală a coborît cu o cincime sub media anului precedent. A rezultat o reducere corespunzătoare a producției, urmată de o creștere a prețului de cost și de însemnate pierderi financiare. Publicînd aceste date, revista *The Economist* ajunge la concluzii foarte puțin optimiste privind perspectivele din 1975: „industria de automobile ar fi fericită să se poată menține în acest an la nivelul pierderilor de anul trecut”. Graficul de mai sus reflectă reducerea producției de automobile în citeva din cele mai cunoscute companii.

Interpenetrația capitalurilor

PARALEL cu sporirea investițiilor vest-germane în străinătate (vezi R.E. nr. 6/1974), capitalurile străine investite în economia R.F.G. au crescut cu 45% față de sfîrșitul anului 1970, reprezentînd în prezent circa 43 miliarde de mărci, relevă un raport al Băncii Federale. Creșterea lor se datorează mai ales sporirii capita-

subliniind că fenomenele de recesiune care se manifestă în prezent în lumea capitalistă vor conduce în viitorii doi ani spre o gravă criză. În 1974, scrie revista, nu s-a înregistrat nici o creștere. S.U.A. au și intrat în recesiune, realizînd un P.N.B. cu 2 la sută sub nivelul anului 1973. Japonia, după 25 de ani de expansiune non-stop, a înregistrat și ea o scădere cu 3 la sută a P.N.B., Marea Britanie a stagnat, Italia a mers din criză în criză, iar celelalte state au avut de înfruntat, de asemenea, mari dificultăți. Epidemia inflaționistă a distrus „boomul”, și întrebarea care se pune în prezent — scrie „The Economist” — este: „Cine va supraviețui declinului?”.

perire a necesarului intern din resurse naționale se prezenta anul trecut, pe diverse materii prime, astfel (în %):

Sulf	134
Aluminiu	118
Fier	111
Potasă	110
Platină	58
Plumb	48
Cupru	35
Zinc, moliбden	34
Crom	31
Cobalt	30
Nichel	28
Cositor	19
Argint	8
Fosfați	0,6

Programele de economisire a energiei

O NOUĂ campanie de mare amploare a fost declanșată în Marea Britanie în vederea economisirii energiei. Ca măsuri imediate se are în vedere întărirea restricțiilor de reducere a vitezei de circulație a automobilelor prin dublarea amenzilor, aplicarea de restricții la încălzirea birourilor și a clădirilor oficiale la o temperatură maximă de 20 grade Celsius, introducerea de noi tehnologii în industrie pentru reducerea consumului de energie, extinderea studiilor și a cercetărilor în acest domeniu, educarea întregii populații în vederea dezvoltării spiritului de economisire a energiei, recuperarea deșeurilor etc. De asemenea, se întreprinde posibilitatea unor noi scumpiri a tuturor tipurilor de combustibili în scopul forțării și pe această cale a campaniei de economii. Aceste măsuri vor rămîne în vigoare și după ce Marea Britanie va avea resurse suficiente de petrol extrase din Marea Nordului.

În așteptarea verii viitoare

DACĂ bluzele își reduc dimensiunile la format minim, fustele vor câștiga în lungime și în amploare, de bună seamă pentru a încuraja industria textilă. Iată în cîteva rinduri bilanțul celei de a 30-a Săptămîni a modei de la München, cel mai mare târg european al modei, care a reunit nu de mult peste 1.500 producători și expozanți și 35.000 achizitori de pe toate meridianele. Cifre de afaceri mai mari se așteaptă în primăvara anului 1975. Anticipînd moda estivală '75, expoziția de modă de la Düsseldorf (imaginea noastră) deschisă experților din industria confecțiilor și din comerț, a etalat drept culori favorite nuanțele pastel, albul și negrul. Minijupele au dispărut atît la München cît și la Düsseldorf făcînd loc fustelor largi cu volănașe, care desigur vor costa mai mult, fiind vorba și de materiale textile mai multe...

lului firmelor deja aflate, total sau parțial, în proprietatea unor companii străine, dar se remarcă în același timp fenomenul nou al pătrunderii în economia R.F.G. a unor întreprinderi mijlocii și mici.

După unele aprecieri, la începutul anului trecut capitalul străin avea participări directe în 9960 firme din R.F.G. Din cele mai mari 100 trusturi din lumea capitalistă din afara R.F.G., 78 erau reprezentate în economia vest-germană, prin 672 filiale. Sectoarele cele mai căutate de capitalul străin în această perioadă au fost industria prelucrării petrolului, electro-tehnică și chimică.

Irigații cu... apă de mare

EXPERIENȚE efectuate în U.R.S.S., S.U.A., R.D.G., India, Italia și alte țări în privința irigațiilor culturilor agricole cu apă de mare au dus la concluzii încurajatoare. În U.R.S.S., de pildă, asemenea sisteme de irigație realizate pe litoralul Mării Negre, Caspicii și Baltilicilor au evidențiat eficacitatea acestei tehnologii în culturile legumicole, de ierburi perene și orz. S-a constatat, totodată, că irigarea cu apă de mare n-are efecte negative asupra compoziției chimice a plantelor.

Ridicarea gradului de autoaprovizionare

PROBLEMA penuriei unor materii prime, a evoluției ascendente a prețurilor acestora pe piața mondială a determinat diferite țări — mari și mici — să intensifice cercetarea resurselor naționale în acest domeniu, să mărească investițiile menite să sporească gradul de autoaprovizionare cu materiile prime necesare economiei. În cazul Franței, de pildă, Biroul de cercetări geologice și miniere va pune în aplicare un program (pe cinci ani) de inventariere a resurselor naționale, care să permită dublarea producției de materii prime minerale neenergetice și ridicarea gradului de autoaprovizionare de la 14% în prezent la 20% în 1985. Gradul de aco-

Acțiuni fără drept de vot

Julia Todorut. Sighișoara — S-a făcut un asemenea cașul. Potrivit lui, actualile excedente petroliere totale ale țării lor din O.P.E.C. — de circa 60 miliarde de dolari pe an, respectiv 164 milioane dolari pe zi sau 6,8 milioane dolari pe oră — ar permite, în mod teoretic, cumpărarea acțiunilor tuturor societăților cotate la principalele burse din lume în 15,6 ani, a companiei IBM în 143 zile, a 100 de avioane Concorde în 67 de zile, iar a lui Bank of America în 10 zile. Pentru a preveni trecerea lor sub control străin, unele societăți occidentale, între care de exemplu „Philips”, au început să emită încă de câțiva ani un nou tip de acțiuni, fără drept de vot, plasând acțiunile lor ordinare în societăți de investiții. În același timp, în unele cercuri petroliere din Orientul Mijlociu s-a precizat că obiectivul investitorilor din țara respectivă nu este de a obține controlul unor întreprinderi din țările occidentale.

Impozitul pe consum

Mihaela Mihoc. Liceul economic, Pitești — 1) În țările capitaliste impozitele reprezintă o formă de prelevare fără contraprestație și cu titlu nerambursabil a unei părți din veniturile sau din averea persoanelor fizice sau juridice, la dispoziția statului, pentru acoperirea cheltuielilor acestuia.

Spre deosebire de impozitele directe, cea mai simplă și mai veche formă de impunere, care se stabilește direct și nominaliv asupra persoanelor fizice sau juridice, suportându-se din venitul sau averea acestora, impozitele indirecte nu vizează existența venitului sau averii, ci cheltuirea acestora. Ele se așază asupra vânzării bunurilor, în special bunuri de consum, și asupra prestării unor servicii, percepiindu-se în aceeași cotă de la toate categoriile de cetățeni care consumă produsele sau uzează de serviciile supuse impozitării. Practic, impozitele indirecte se adaugă la prețul de vânzare al bunurilor, majorându-l. Aceste caracteristici ale așezării și percepției impozitelor indirecte au făcut ca în practică ele să se mai numească și **impozite pe consum**, denumire sub care le-ați in-

tilnit menționate în nr. 26/1974 al revistei noastre. Aparent, această impunere este echitabilă, fiind suportată în mod egal de toate clasele societății capitaliste. În realitate însă, admitând că la un moment dat consumul ar avea aceeași valoare și structură pentru toate categoriile de cetățeni, deci sarcina fiscală ar fi egală ca volum, rezultă o pondere sensibil inegală a acesteia față de nivelul veniturilor, care prezintă în țările capitaliste diferențe considerabile de la o categorie socială la alta.

Taxele de consumație sau **accizele** sunt o formă a impozitelor indirecte, a impozitelor pe consum. Ele au apărut în perioada acumulării primitive a capitalului, fiind adăugate la prețul de vânzare al unor bunuri de larg consum produse și realizate în interiorul țării și suportate de consumatori. Taxele de consumație în țările capitaliste sunt așezate astăzi în principal asupra bunurilor de larg consum (zahăr, făină, băuturi, tutun, chibrituri, țesături, încălțăminte, produse petroliere etc.), asupra unor servicii (comunale, de transporturi în comun etc.) și în unele cazuri asupra obiectelor de lux.

2) Barilul (în limba engleză „barrel”), unitate specifică sistemului american de unități de măsură, este destinată măsurării volumelor și a capacităților. Un baril = 0,0158989 m³, iar un baril uscat (dry barrel) = 0,0115627 m³ (folosit pentru măsurarea mărfurilor uscate). În industria de prelucrare a țițeiului și în comerțul internațional cu petrol și produse petroliere, potrivit valorii practice în întreaga lume, 1 baril (american) = 158,99 litri, adică 42 galloni americani sau 34,9726 galloni britanici. Se observă că echivalentul în litri este unul singur, numai echivalentul în galloni diferă: 1 gallon american = 3,7854 litri, iar 1 gallon britanic = 4,5461 litri.

În ceea ce privește conversiunea barililor în tone metrice (1 tonă metrică fiind egală cu 1000 litri), în cazul petrolului apar deosebiri datorită densității diferite a diverselor calități de petrol, așa cum rezultă din datele de mai jos:

Densitatea Barililor 1 tonă specifică metrică*)	a țițeiului
0,904	6,98
0,860	7,33
0,816	7,73

*) cifre aproximative la temperatura de 60° Fahrenheit

Probleme monetare

Sorin Mihăiescu. Universitatea din Iași — Tema care vă interesează — F.M.I. și reforma sistemului monetar internațional — se află de mai mult timp în actualitate, de aceea și sursele de documentare sunt relativ numeroase. Din „Revista economică” vă recomandăm în mod deosebit să consultați nr. 6, 13, 18 și 28/1974 și nr. 2 și 4/1975. Din revista „Viața economică” puteți consulta nr. 4, 5, 7, 11, 16 și 18/1974 și nr. 2, 7, 8, 9, 19, 20, 24, 29, 39, 40, 50/1973. Bineînțeles, dată fiind succesiunea rapidă a evenimentelor, este bine să urmăriți în continuare revista noastră și presa cotidiană.

C. E. A. O.

C. Găvănescu. Fălticeni — Comisia Economică pentru Asia Occidentală (C.E.A.O.) este ultima, în ordinea creării, din comisiile regionale ale O.N.U. (pentru America Latină, Africa, Europa, Asia și Pacific, Asia Occidentală). Înființată la 1 ianuarie 1974, ea a prezentat recent primul său raport anual care constituie, în esență, un program de lucru pe următorii trei ani. Principala orientare, după cum scrie revista **Jeune Afrique**, constă în utilizarea imenselor rezerve financiare ale regiunii (Asia Occidentală înseamnă, practic, Asia petrolului) pentru dezvoltarea și modernizarea economiei statelor membre, a agriculturii, a industriilor legate de aceasta (îngrășăminte, fabrici de alimente etc.). Raportul vizează de asemenea valorificarea pinzelor de apă subterană, numeroase în deșert, pentru crearea de noi zone de exploatare agricolă.

După cum a subliniat secretarul executiv al C.E.A.O., Said-al-Attar, statele membre „sunt perfect capabile să ia în mână și să ducă la bun sfârșit propria lor dezvoltare și să găsească la fața locului deosebite pentru petrodolarul care frământă cercurile financiare din Europa Occidentală și S.U.A.”.

Societățile multinaționale

Alin Negoescu. București — După unele opinii, pentru a fi considerată multinațională nu este suficient ca o întreprindere să aibă unități de producție în mai mul-

te țări. Ea trebuie, în același timp, să dispună în mai multe țări de un aparat de cercetare, să folosească pe scară largă cadre de conducere de naționalități diferite, să dispună de un capital ale cărui acțiuni să fie repartizate în numeroase țări. În această accepțiune categoria „multinațională” ar include un număr destul de restrins de firme, în primul rând situându-se trusturi gigantice ca „I.B.M. World Trade” și „International Telegraph and Telephone” (I.T.T.), la care s-ar adăuga „Unilever”, „Shell”, „Philips” etc. Societățile multinaționale au un rol major în viața economică a lumii capitaliste. O repartiție „națională” a principalelor 650 mari firme industriale capitaliste, potrivit cifrei de afaceri calculate în dolari, era în 1971 următoarea: Statele Unite 358, Japonia 74, Anglia 61, R.F.G. 45, Franța 32, Canada 17, Suedia 13, Elveția 8, Italia 6, Olanda 6, Belgia 5, alte țări 25.

N. Popescu-Bogdănești

Uranium îmbogățit

Cezar Tomescu. Deva — Valoarea creditului acordat de Iran Franței în condiții avantajoase pentru finanțarea cotei sale la construirea marii uzine de îmbogățire a uraniului de la Tricastin, pe valea Rhonului, a societății „Eurodif”, se ridică la 1 miliard de dolari. Potrivit acordului dintre cele două guverne, Iranul va dispune prin intermediul unei societăți mixte de 10% din capitalul societății amintite, alături de Franța (42,8%), Italia (25%), Spania și Belgia (cite 11%), după ce R.F.G., Anglia și apoi Suedia s-au retras. Uzina de la Tricastin, urmând să intre în funcțiune în 1980, va alimenta cu uranium îmbogățit și centralele nucleare-electrice iraniene, a căror putere instalată va atinge 20 000 MW în 1993 (din care un sfert vor fi livrate de Franța). Franța și Iranul au convenit și asupra colaborării în prospectarea uraniului în Iran și în țări terțe.

Gaze naturale

Romulus Cărare. Copșa Mică — 1) Acordul pe 20 de ani încheiat recent de Franța cu U.R.S.S. prevede importul a 2,5 miliarde mc de gaze naturale în 1976 (acoperind 10% din consumul francez estimat pentru acel an), cantitate care urmează să crească la 4 miliarde mc până în 1980 (respectiv

14% din consumul francez).

Acordul încheiat la 28 noiembrie 1974 de Austria privind importul din U.R.S.S. a circa 2 miliarde mc de gaz metan pe an în perioada 1975—1977 și a 2,4—2,5 miliarde mc de gaz metan anual în perioada 1978—2000 prevede livrarea în contrapartidă în perioada 1975—1978 a 200 000 tone țevi de mare diametru de către firma austriacă „Voest-Alpine”.

2) Credem că pentru a vă asigura pe viitor pri-

mirea regulată a revistei, cel mai sigur mijloc ar fi totuși să vă abonați.

Prof. Iosif E. Naghiu. Săveni, jud. Botoșani — Studiul dv. „Profesorul dr. Eugen D. Neculau și Universitatea populară din Ungureni (jud. Botoșani)” este foarte documentat și prezintă multilateral activitatea memorială a Universității populare din Ungureni, printre ale cărei preocupări se aflau și cele economice, pe care le prezentați. Dat fiind caracterul exclusiv istoric al studiului nu este pe profilul revistei noastre. Comentariul dv. la carte a lui I. Kant „Spre pacea eternă” nu-l putem publica din același considerent, dar și pentru că nu publicăm prezentări și recenzii decât la cărți apărute recent.

O CARTE CE NU POATE LIPSI DE PE MASA DE LUCRU A NICI UNUI
CONDUCĂTOR DE UNITATE, ECONOMIST, JURIST, INGINER :
„ACTIVITATEA FINANCIARĂ — COTROLUL ECONOMIC“

Din cuprins : fondurile întreprinderii și planificarea financiară ; creditarea și decontarea între unitățile socialiste ; regimul prețurilor ; calculului și plata drepturilor bănești ; analiza financiară ; controlul de partid și de stat ; controlul ierarhic operativ —curent și controlul preventiv ; controlul financiar intern ; răspunderea celor care activează în sectorul financiar și de control ; jurisdicții speciale ; expertizele contabile ; recuperarea pagubelor aduse unităților socialiste.

PÎNĂ LA 10 FEBRUARIE a.c PUTEȚI EXPEDIA PE ADRESA REDACȚIEI.
O COMANDĂ ÎN CARE SOLICITAȚI EXPEDIEREA VOLUMULUI PRIN COLET
POȘTAL RAMBURS (COSTUL UNUI EXEMPLAR 20 LEI).

curier

Retribuirea în subteran

ILIE MORARU, Caransebeș — Atunci cînd unui muncitor din meseriile specifice altor ramuri lucrează în subteran, retribuirea tarifară se stabilește de către ministere, celelalte organe centrale și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, cu acordul Ministerului Muncii, pe baza nivelurilor de retribuire prevăzute pentru muncitorii mineri din subteran, în funcție de nivelul de clasificare a minei (A, B, C sau D).

Perfecționarea pregătirii

DAN DIACONESCU, Constanța — Cursul la care vă referiți constituie o formă de perfecționare a pregătirii profesionale prevăzută de art. 3 din legea nr. 2/1971. (cursuri organizate în centre de perfecționare a pregătirii cadrelor). În perioada scoaterii de la locul de muncă aveți dreptul să primiți, de la întreprinderea unde sînteți încadrat, retribuirea tarifară integrală, precum și sporul de vechime. Perioada de ridicare a pregătirii profesionale se include în calculul vechimii neîntrerupte în aceeași unitate, precum și în calculul vechimii în gradate.

Contabilul șef

CONSTANTIN PAȘNICU, Roman — Contabilul șef al șantierului, făcînd parte din personalul cu funcții de conducere, răspunde, alături de celelalte cadre de conducere ale unității de îndeplinirea în bune condiții a sarcinilor stabilite pentru unitatea respectivă, decurgînd din planul acesteia. Poziția socială a contabilului șef și menirea sa în unitatea socialistă au fost foarte concludent expuse de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R. la Consfătuirea activului de partid și de stat din domeniile finanțelor, prețurilor și retribuirii muncii („Scînteia”, 9 octombrie 1974).

Contract de muncă

PUIU ACATRINEI, Buzău — Potrivit art. 64 din Codul Muncii contractul de muncă individual trebuie încheiat în scris.

În contract poate fi prevăzută, pe lângă localitatea în care urmează să se desfășoare de regulă activitatea, și precizarea unei anumite zone determinate sau a localităților unde persoana încadrată poate fi trimisă să lucreze în mod permanent, sau o perioadă mai îndelungată de timp.

★
D. M. POPESCU, Slatina — Așa cum s-a precizat în răspunsurile publicate și în alte numere ale revistei, precum și în suplimentele „Vieții economice” nr. 4 și 5 1974, conducerea unității unde lucrați a avut competența ca, în temeiul art. 68 și 71 din Legea nr. 12/1971, să vă încadreze la aplicarea Decretului 162/1973, în funcția de economist principal.

Vechime în specialitate

ALEXANDRU MUREȘAN, Tg. Mureș — Din scrisoarea dv. reiese că sînteți absolut al școlii tehnice de exploatare feroviară cu profil mixt — mișcare, comercial — și că ați ocupat, în perioada decembrie 1960—1 octombrie 1964, funcția de impiegat de mișcare la o stație pe linie secundară, avînd ca atribuții de serviciu și eliberarea biletelor de călătorie, taxarea de mărfuri, de bagaje, mesagerii etc. Față de cele de mai sus, comisia de încadrare și promovare a personalului din unitatea unde lucrați, are competența, în aplicarea prevederilor pct. 2 din anexa a II-a la legea nr. 12/1971, să stabilească că perioada susmenționată se consideră că a fost prestată într-o specialitate înrudită cu aceea economică. Vă informăm că, pînă la aplicarea legii nr. 12/1971 — 1 ianuarie 1972 — Ministerul Muncii a precizat, constant, că activitatea desfășurată ca impiegat de mișcare într-o stație pe linie secundară, este o activitate înrudită cu aceea economică și poate fi luată în considerare, ca atare.

ERATA. La nr. 27 din 20 decembrie 1974, în labelul de la pag. 3, la produsul „ulei”, în anul 1975 se va citi „305” mii tone, la produsul „zahăr” în anul 1975 se va citi 555 mii tone, iar în anul 1980 — 1 000 mii tone.

La nr. 3 din 17 ianuarie 1975, pag. 1, coloana 1, la rîndul 11, se va citi : „Relațiile din economie” în loc de „Relațiile între lucruri”, iar la pag. 3, capitolul 3, coloana 3, rîndul 3, se va citi „activarea” în loc de „activitatea”.

Participanți la învățămîntul politico-ideologic și economic de masă și la programele de reciclare ! Cititi în nr. 6 din 7 februarie 1975 al REVISTEI ECONOMICE un amplu DOCUMENTAR ECONOMIC cuprinzînd consultații și explicarea unor noțiuni și termeni economici.

în atenția cadrelor de conducere din unitățile economice !
În numărul viitor al revistei, la rubrica „Curier” :

Practica judiciară a Curții superioare de control financiar privind competența în stabilirea răspunderii materiale, a pagubei și modului de recuperare.

revista economica

editată de
CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări
Economice

Nr. 5 din 31 ianuarie 1975

- Semnificația patriotică a întrecerii socialiste (**Stere Gioga**) 1
- Documentele Congresului al XI-lea — ghid în acțiune. Dinamismul agriculturii în ansamblul integrat al dezvoltării (conf. dr. **Ileana Stănescu**, conf. dr. **Costache Sandu**) 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Automatizarea proceselor tehnologice — caracteristica producției moderne (ing. **M. Sirbu**) 5
- Piscicultura în fața unor noi exigențe (dr. ing. **Gheorghe Manea**) 8
- Din experiența unei centrale industriale. Strategia promovării exportului în domeniul tehnicii de vîrf (**D. Totolici**) 10

CONDUCERE — ORGANIZARE

- Ancheta „R.E.” : Ce și cum decide biroul executiv al consiliului oamenilor muncii (**O. Nicolescu, I. Bratu**) 12
- Concepte în actualitate. Abordarea sistemică a întreprinderii socialiste (ing. **Corneliu Russu**) 14

TEORII — IDEI

- Documentele Congresului al XI-lea — ghid în acțiune. Dimensiunile umane ale planificării sociale (**Egon Rauvenstrauch**) 17
- Studiul sistemului nevoilor individuale și sociale (**Mihai Botez**) 19
- Convorbiri economice cu **Michel Cepede**, economist francez : Un vehicul spațial numit „Pămînt” (Interviu de **Ioan Georgescu**) 21
- Școli ● curente ● economiști : „Anticapitalismul” lui **Paul Fabra (M. Horovitz)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- În actualitate : Inflația din Occident : este indexarea un remediu ? (**D. Oprescu**) 24
- R. P. Bulgaria : Orientări de bază în dezvoltarea economiei (**Dono Petrov** — Sofia) 26
- Documentar : Evoluții contradictorii în Piața Comună agricolă. (**N. Popov**) 28

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Anghelescu (secretar general de redacție), **Stere Gioga**, **Ioniță Olteanu** (redactor șef adjunct), **Maria D Popescu**, **Ilie Șalapa** (redactor șef).

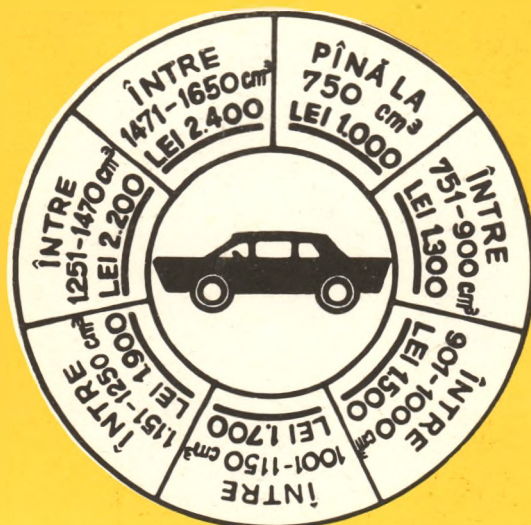
Prezentarea grafică : arh. **Ion Popa**
Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 66 10
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”

Asigurarea pentru avarii (CASCO)

Prin asigurarea de avarii (CASCO) ADAS acordă o largă protecție, acoperind pagubele produse de o gamă variată de riscuri, ca de exemplu: ciocniri, loviri, izbiri, incendiu etc.,

care au ca urmare avarierea sau distrugerea autovehiculului asigurat.

Primele de asigurare sînt convenabile și diferă în funcție de capacitatea cilindrică a autovehiculului, putînd fi plătite dintr-o dată sau în rate. Din schema de mai jos se poate afla cît costă pe an asigurarea de avarii auto.

La primele de asigurare arătate mai sus, pentru stimularea conducătorilor auto care respectă cu strictețe regulile de circulație și nu produc accidente auto, ADAS acordă substanțiale reduceri la prima de asigurare, astfel:

— dacă asigurarea de avarii se încheie pe o perioadă de un an sau șase luni, direct la unitatea ADAS, prima se reduce cu 10%;

— dacă asigurarea se reînnoiește pe noi perioade de cite un an, prima se reduce cu 15%, respectiv cu 25% sau 35%, corespunzător, după caz, unui an de asigurare anterior reînnoirii, respectiv a 2 ani sau 3 (ori mai mulți) ani de asigurare anteriori reînnoirii, consecutiv, pen-

tru care nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri la asigurarea de avarii.

Totodată, reamintim automobilistilor că prima de asigurare se poate plăti în 3, 4, 7 sau — la reînnoiri — 10 rate. Quantumul ratei 1-a a fost diferentiat în funcție de numărul ratelor, micșorîndu-se pe măsură ce numărul ratelor crește (40% în caz de plată în 3 rate; 30% în caz de plată în 4 rate; 25% în caz de plată în 7 rate; 10% în caz de plată în 10 rate).

Asigurările se încheie prin agenții și inspectorii de asigurare, responsabili cu munca ADAS din unitățile socialiste, prin filialele A.C.R. sau, direct, prin orice unitate teritorială ADAS.

**Simțiți nevoia
unei
schimbări
de decor?**

**Remobițați-vă
interiorul cu
produsele elegante
și robuste ale
Combinatului
pentru prelucrarea
lemnului
din Suceava:**

**C. P. L.
SUCEAVA
ROMÂNIA**

- **garnituri și piese separate**
- **mobilă modernă, mobilă
de inspirație folclorică și mobilă stil**
- **cele mai diverse furnituri
și tapițerii**

TOTUL ÎNTR-O EXECUȚIE IREPROȘABILĂ!

Combinatul pentru prelucrarea lemnului SUCEAVA-ROMÂNIA

Str. Unirii nr. 38; telefon 1. 05. 47; telex 23-225